

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČNIKOVA ULICA 6 — TELEFON: 22-22, 22-23, 22-24, 22-25 in 22-26 — Redna vsak dan opoldne — Mesecna naročnina 12.— R.
IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglaševanje in izdajanje: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO
Redni pri polno četurnem novem: Ljubljana št. 10-302
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO.

Accanita battaglia nel fronte siculo

L'efficace partecipazione dell'aviazione dell'Asse 5 velivoli abbattuti

Comando supremo. — Bollettino di guerra No 1166:

La battaglia che da quattro giorni infuria violenta sul fronte della Sicilia, ha assunto carattere di particolare accanimento nel settore centrale tra Regalbuto e Centuripe, dove la strenua resistenza delle truppe dell'Asse ha impedito ai poderosi

reiterati tentativi di sfondamento dell'avversario di avere successo.
L'aviazione dell'Asse partecipa ai combattimenti battendo obiettivi terrestri e navali.
Nello Jonio orientale tre «Liberator» venivano distrutti dalla caccia germanica; due bimotori da nostri dragamine.
Generale Ambrosio

Nemška zmaga ob Miusu

Po zavrnitvi ruskih napadov so nemške čete v protinapadu zadale sovražniku hud poraz, ter zajele mnogo ujetnikov in vojnega materiala

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 4. avg. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo naslednje poročilo:

V bitki ob Miusu so pehotni in oklopni oddelki vojske in oborožene SS pod vodstvom feldmaršala von Mansteinja in generala pehote Hollita z vzorno podporo letalskih oddelkov pod vodstvom generala Dettlopa preprečile ponovne poskuse za prodor, izvedene od močnih sovražnih sil, in so v zanesnem protinapadu porazile sovražnika, ki je severno od Kijbiševa prodrl. Do 2. avgusta je bilo v teh bojih zajeto 17.895 ujetnikov, zaplenjenih ali uničenih pa 730 oklopnih vozil, 703 topovi in 398 metalecev granat, kakor tudi mnogo drugega orožja in obsežen vojni material. Sovražne izgube padlih presegajo večkrat število ujetnikov.

Na fronti ob Doncu in na področju pri Bjelgorodu poskušajo sovražnik z močnimi pehotnimi divizijami in oklopnimi oddelki ob močni letalski podpori prebrati fronto. Medtem ko je bil ob Doncu poskus prodora preprečen in so bile sovjetske čete v ta-košnjem protinapadu vržene nazaj, se hudi boji pri Bjelgorodu še niso zaključili.

Na fronti pri Orlu so nadaljevali bolj-ševski svoje močne napade s težavim južnozapadno od mesta. Z uničenjem mnogo oklopnih vozil so bili povsod krvavo odbiti.

Močni oddelki letalstva so skupaj z madžarskimi bojnimi letali posegli v boje na kopnem in so bombardirali noč in dan železniške naprave in razkladalne naprave v zaledju sovražnika.

Tudi južno od Ladoškega jezera so se zrušili pred našimi postojankami sovražni napadi, podprti z oklopnimi in letalskimi silami.

Letalski oddelki in protiletalsko topništvo letalstva so uničili večerj veliko število sovjetskih oklopnih voz in sestrelili 118 letal. V zadnjih dveh dneh so samo oddelki vojske in SS uničili 261 oklopnih voz.

Na morju pri Murmansk so brza bojna letala potopila dve sovražni obalni tovorni ladji in en sovjetski brzi čoln.

Na Siciliji so nemške in italijanske čete v večdnevni težki boji proti visoko nadmočnemu sovražniku in v najtežjih teren-skih in vremenskih razmerah dosegle zopet velik obramben uspeh. Severnoameriške divizije so poskusile vedno znova prodreti srednji odsek fronte, vsi napadi pa so se z največjimi izgubami močvira in materi-jala izjalovili.

V času od 10. do 31. julija so naše kopne čete uničile 309 britansko-ameriških oklopnih voz. Letalski oddelki in protiletalsko topništvo letalstva ter oddelki kopne vojske so sestrelili v istem času v Sredozemlju 199 letal, izmed teh samo nad Sicilijo 132.

Pri podnevnih prodorih slabih letalskih oddelkov nad zasedeno zapadno ozemlje je bilo sestreljenih 9 letal.

Zaščitne enice vojske mornarice so potopile v večerni boji severno od Terschellina brez lastne izgube 3 britanske brze čolne in poškodovale nadaljnje tako teko, da je računati z njegovo izgubo. Na petem brzem čolnu je nastal požar.

Srdite borbe na vseh odsekih

Berlin, 4. avg. s. V dopolnilo današnjega vojnega poročila objavljamo DNB:

Bitka ob Miusu nudi značilen dokaz taktične superiornosti Nemcev nad sovjetskim sistemom, ki obstoja v tem, da se mečejo v boj grifantske množice vojakov navzlic neprestanemu neuspehu. Včeraj se je so-vojni udeleževanje znatno povečalo v raznih odsekih vzhodne fronte. Tako v odseku kubanskega mostišča, kakor južno-vzhodno od Izjuma in na področju Bjelgoroda so Sovjeti znova izvedli diverzijske napade, toda bili so z običnimi izgubami gladko odbiti. V odseku južno od Ladoškega jezera so Sovjeti po hudih izgubah prejšnjih dni omejili svoje operacije na napade krajevnega značaja, ki so pa bili ustavi-ljeni pred prvimi nemškimi črtami.

Potopljena sovjetska petrolejska ladja

Berlin, 4. avg. s. Mednarodna obvešče-valna agencija javlja podrobnosti o po-topitvi sovjetske petrolejske ladje, katero je pred nekaj dnevi neka nemška podmor-nica potopila na Črnem morju. Ker leži sovražna edinica, katero sta zadela dva

torpeda, ko je plula v zalivu Suhuna, v globini komaj 7 metrov, je bilo mogoče ugotoviti, da ima prednji del razklan. Ugo-tovljeno je bilo tudi, da je bilo morskno področje, kjer se je potopila, pokrito v širini 2 milj z gosto plastjo masčobe, kar dopušča trditve, da je sovjetska petrolej-ska ladja plula s polnim tovorom goriva.

Angleški lovci napadajo ribiške čolne

Berlin, 4. avg. s. Včeraj so se angleški lovci večkrat nizko spustili, da bi napadli z letalskim orožjem in bombami številne čolne najmanjše tonaje nemške, francoske in nizozemske narodnosti, ki so pluli pred obalami zapadnega zasedenega ozemlja. Samo v enem primeru so bile cilj napadov nemške edince, vendar ni bilo na majhnih čolnih, ki nadzirajo v pristaniš-čih, nobene škode. Večkrat pa so bili na-padeni in zadeti nizozemski in francoski ribiški čolni, od katerih se jih je mnogo vrnilo v pristanišče s poškodbami, mrtvi-mi in ranjenimi na krovu.

Novo orožje nemške vojske šestcevn top izrednega učinka, ki odtehta 6 težkih poljskih topov

Berlin, 4. avg. s. Iz pooblaščenega vira se doznavajo nekatere zanimive podrobnosti o novem orožju, s katerim so bili opremljeni nemški polki. Ker je novo orožje, katerega ime-nujejo v nemškem vojaškem žargonu enostav-no »metalec«, narejeno iz skrajno lahkega ma-teriala, zadošča za prevoz vozilo s tremi to-mami, na katerem imajo svoja mesta tudi voja-ki in del municije. Metalec sestoji iz šestih cevi, ki so nameščene okrog osrednjega tečaja ali pa v dveh plasteh na lahki lafeti. Cevi iz jekla služijo samo za to, da dobi projektil hoteno smer. Vseh ostalih kompliciranih naprav, ki jih imajo običajno topovi, ni na novem orožju. Glede na kaliber so metaleci lahko težki od 3 in pol do 8 stotov. Vsak metalec ima silo šestih težkih poljskih topov, ki tehtajo po 60 stotov. S pomočjo električnega vžigalnika se sproži šest granat v nekaj sekundah, zaradi če-sar je to orožje posebno primerno napadalno

in obrambno sredstvo, če okoliščine ne dopu-ščajo nobenega odlaganja akcije. Tudi Sovjeti imajo podobno orožje, toda Nemci so ga gra-dili tako, da se projektil vrti okrog svoje osi, tako da šest granat pade na določen objekt v najkrajšem času druga za drugo. Novo oro-žje izstreljuje lahko tri različne tipe granat, in sicer rusilne granate, ki se sprožijo proti človeškim objektom. Zgodilo se je, da so te granate ubile cele skupine ljudi, ki niso bili na zunaj ranje-ni, a so od zračnega pritiska dobili tako hude poškodbe. Bilo je tudi mnogo primerov, da so te granate raztrgale kazemato in da so bili njeni branilci vsi ubiti. Druga vrsta granat, ki se uporablja v novem orožju, je plamenska granata, ki vpliva zlasti na moralno nasprotnika. Tretje pa so megle granate, ki napravijo pred sovražnikom gosto meglino zaveto ter mu onemogočijo streljanje in kretanje, kakor bi bilo v tistem položaju potrebno.

Huda kršitev turške nevtralnosti

Berlin, 4. avg. s. Glede napada angleško-ameriških bombnikov na Rumunijo naglaš-a mednarodna obveščevalna agencija, da so so-vražna letala pri doletu in na povratku pre-leletala turško ozemlje. Po napadu je moralo kar osem sovražnih letal zasilno pristati v Turčiji, ker so jim očitno pošle zaloge goriva. V nemških političnih krogih, piše agencija, smatranjo to dejanje za hudo kršenje turške nevtralnosti, tembej, ker okoliščine jasno ka-žejo, da ne gre za znoto, temveč za dobro premišljen primer. Angleško-ameriški bombniki so odleteli z letališča v Siriji in so rajši kršili

turško nevtralnost, kakor da bi ubrali pot čez vzhodno Sredozemlje, ki bi bila dvojno tako dolga, in preleteli grško in bolgarsko ozemlje. V tukajšnjih političnih krogih se ne izključuje domneva, da bi sovražnik naravnost ne mogel izvršiti podvzvetja, če bi priletel po pravilni poti, kajti angleško-ameriška letala bi morala naložiti toliko goriva, da bi ne bilo prostora za tovor eksplozivnih snovi. V Berlinu pričakujejo z zanimanjem, zaključuje mednarodna obveščevalna agencija, kakšno bo zadržanje turške vlade sprito te očitne kršitve njene suverenosti.

Srdite borbe na sicilskem bojišču

Uspešno sodelovanje letalstva Osi — 5 letal sestreljenih

Vrhovno poveljstvo. Vojno poročilo št. 1166:

Bitka, ki že štiri dni silovito besni na bojišču Sicilije, je postala posebno ostra v srednjem odseku med Regalbuto in Centuripejem, kjer je trdovratni odpor onih čet preprečil uspeh mogočnim ponovnim

sovražnikovim poizkusom prodora. Letalstvo Osi sodeluje pri bojih in na-pada cilje na kopnem in na morju.
Na vzhodnem Jonskem morju so nemški lovci uničili 3 letala tipa »Liberator«, naši minonosci pa 2 dvomotorni letali.
General Ambrosio.

Poslanica generala Ambrosia Oboroženim silam

Rim, 4. avg. s. »Le Forze Armate« objavljajo:

Eksc. General Ambrosio je ob priliki imenovanja za šefa glavnega stana Kralja in Cesarja, izdal naslednjo poslanico na Oborožene sile:

Poklican od Nj. Vel. Kralja na položaj šefa glavnega stana obračam svojo misel vsem Oboroženim silam, ki bodo ponosne na to, da so zopet pridobile staro in ustav-ne neodvisnost, v skladu s prisego, kakor vedno, korakale z zvestobo in častjo proti ciljem, ki jih bo Nj. Vel. Kralj pokazal.

Preuranjeni računi

Stvarnost nemško-italijanskega zavezništva in trojnega pakta je neomajna

Rim, 4. avg. s. V uvodniku naglaš-a »La Tribuna«, da mora sovražnik pelagoma za-rad razvoja dogodkov razčistiti svoje ideje in pregledati v preveliki naglici narejene račune. Italijansko-nemško vojaško zavez-ništvo je danes bolj kot kdaj temeljno dej-stvo položaja, kakor kažejo ostre borbe, ki se razvijajo zdaj na Siciliji. Naravno je, da je še vedno v veljavi na političnem m vojaškem področju trojni pakt. Politična slika se torej ni nikakor spremenila, glede vojaške, ki gre od arktičnih področij do Sredozemlja in Pacifika, se pa položaj sma-tra za organsko celoto. Nasprotnik bo lah-ko govoril o zmagi šele tedaj, ko bo uničil sile, ki so se zvezale proti njemu v Evro-pi in Aziji, in ne prej. To je stvarnost, ki jo mora sovražnik upoštevati in jo obvla-dovati na številnih bojiščih. Italijansko-nemško zavezništvo je zmagovito šlo skozi kričeno fazo, ki je to zavezništvo odobrila.

V Londonu in Washingtonu so pa mislili, da se bo z zlomom fašističnega režima avtomatično zrušil tudi pakt med Rimom in Berlinom. Večje zmote ni bilo mogoče storiti, Italija in Nemčija se danes borita za svoj obtoji, za celotnost svojega narod-nega ozemlja, za svobodo svojih narodov, da ne bodo preplavljeni in zasluženi od

boljševizma, borita se proti hegemonistič-nim načrtom anglo-ameriške plutokracije. Države, ki se borijo ob strani Italije in Nemčije, se nahajajo v prav takih okolišči-nah. Solidarnost ne nastaja torej na ambi-cioznih načrtih po obvladovanju in ekspan-ziji, kakor v primeru Anglije, Amerike in Rusije, temveč iz določene dolžnosti, da je treba braniti evropsko hišo pred tremi ne-usmiljenimi sovražniki, ki bi se radi v ime-nu svobode vrinili med nas na ruševinah naše omike.

Evropska reakcija se zaradi tega dviga sama od sebe in se uveljavlja na bojiščih kot sveta pravica narodov, ki nočejo, da bi jih drugi v imenu odvratnega merkanti-lizma ali kakke politične doktrine obvladali, doktrine, ki napravljajo iz človeka proizvajal-ni stroj ter odpravi posamezne značilnosti človeške osebnosti. Vsak Italijan, ki se spo-štuje mora videti, kakšno so nujnosti Itali-je, in prevzeti lastno odgovornost. Veleplo-slanik Amerike je nesramno izjavil, da se zavezništvo vsiljuje samo ta politika, da povzroči državljansko vojno v Italiji. E-dini odgovor naroda, ki ima toliko slavnih p.a.t.h je lahko samo ojačenje borbe proti vdorniku.

Velika obrambna zmaga čet Osi

Tri ameriške divizije hudo porazene

Berlin, 4. avg. s. O borbah na Siciliji, ki jih omenja današnje vojno poročilo, piše mednarodna obveščevalna agencija:

Včeraj so italijansko-nemške čete, po-strojene v srednjem odseku siciljske fronte, dosegle popolno obrambno zmago. Krvavo so odbile številne napade anglo-ameriških kontingentov, katere so podpirale množice tankov in ki so bili izvedeni z močnimi pe-hotnimi skupinami. Tem so stano pomagale velike skupine letal, ki so si sledile v neprestanih valovih. Z učinkovitimi proti-napadi so bili uničeni znatni kontingenti sovražnika in velika količina vojnih po-treščin. S to obrambno zmago so bile po-tolčene najmanj 3 ameriške divizije.

Berlin, 4. avg. s. V srednjem odseku si-ciljske fronte, piše nadalje nemška polura-dna agencija, so ameriške divizije skušale prebiti nemške postojanke, toda navzile so znatni številčni premoči nasprotnika so se napadi zaključili s hudim porazom za so-pažnika. Tako se je tudi včeraj izjavilo imen ameriških čet, da bi prebile italijan-skonoemško fronto in pomagale angleškim edincem, ki so se ustavile na katanjski ravnini, čeprav je sovražnik žrtvoval mno-go ljudi in orožja. Glede sedanjih borb na srednjem odseku siciljske fronte piše mednarodna obveščevalna agencija, ima obrambni uspeh italijansko-nemških čet pomeben pomen, če upoštevamo, da je ge-neral Patton zbral vse razpoložljive sile

z namenom, da zadá odločilni udarec. Nje-gov namen je bil očitno opustiti operacije krajevnega značaja in manevrirati z upo-rabo velikih množic ljudi in najbolj ogro-nih sredstev tako, da doseže zaželeni pro-dor v italijansko-nemške obrambne posto-janke. To kaže tudi dejstvo, da je general Patton osredotočil napad proti odseku Ni-cosije in Regalbuto in da se je pred na-padom močno udeleževalo topništvo. Ven-dar so italijanske in nemške čete zaplete sovražnika nav seš točkah gorskega tera-na v srdite borbe, ki so se končale ob mra-ku v prid branilcev.

Po dosežanih poročilih je sovražnik iz-gubil v teh borbah 33 tankov. Tri popočno-ma opremljene sovražne divizije so bile razpršene in mnogo njih opreme s težkim orožjem je padlo v roke branilcev. Uspeh italijansko-nemških čet je posebno pomem-ben, če se končno upošteva, da je del čet 8. armade, kateri poveljuje Montgomery, ojačil kontingente pod poveljstvom ge-nerala Pattona.

Boj za vsak centimeter
Lizbona, 4. avg. s. Angleški vojni dopis-nik Robert Bennett izjavlja, da je sedanja borba na Siciliji dosegla resnično nezasi-šeno divjost, da se čete Osi, kakor še nikoli srdito borijo in se ne umaknejo niti za cen-timeter, kjer je to mogoče.

Izjalovljeni računi Churchilla in Roosevelta

Imenzni tisk o neomajni odločnosti italijanskega naroda

Pariz, 4. avg. s. V članku o položaju Italije, piše list »Aujourd'hui«, da so se računi Churchilla in Roosevelta, ki sta računala s takojšnjim zlomom Italije, izjalovili. Niti grožnje niti razkrajajoče delovanje anglosake propagande niti podvojitve vojaškega napora na Siciliji ter italijanskega naroda sprito pritiska in gro-mole italijanskega naroda. Churchill, ki je mislil, da bo naletel na razdvojen italijanski narod, je bil razočaran. Italija tvori danes blok za obrambo svoje časti in svoje bodočnosti.

Tokio, 4. avg. s. Zunanji minister Sige-micu se je razgovarjal z veleposlanikom Italije o položaju v Evropi. Minister je imel razgovor tudi z nemškim veleposlanikom Stahmerjem.

Slovaški tisk občuduje hraber odpor na Siciliji

Bratislava, 4. avg. s. Slovaški tisk se naprej posveča obilo prostora na prvih straneh ita-lijanskim vestem, podčrtajoč zlasti hraber odpor čet Osi na Siciliji in odločno zadržanje vlade ter italijanskega naroda sprito pritiska in gro-ženj sovražnika. Listi kažejo razumevanje za položaj, v katerem je zdaj Italija ter odobra-vajo njen sklep, da hoče odbrati za vsko ceno duhovno edinstvo pod pokroviteljstvom svojega monarha in pod vodstvom maršala Badolgia.

Madridski tisk o položaju

Madrid, 4. avg. s. Madridski tisk se še naprej bavi z zanimanjem z italijanskim položajem in piše, da je bilo upanje za-veznikov, da se bodo okoristili s spre-membo režima v Italiji, razočarano. Pod-črtava se odločno zadržanje italijanskega tiska, ki opozarja narod na najvišje vojne dolžnosti.

Kitajski tisk

o izpremembah v Italiji

Sanghaj, 4. avg. s. Tukajšnji listi po-svečajo še nadalje mnogo prostora ita-lijanskim dogodkom prejšnjega tedna. Komen-tariji med katerimi je zlasti značilen uvodnik lista »Shanghai Times«, poudarja-jo postopno in disciplinirano reorganizaci-jo vsega narodnega delovanja in imeno-vanje sposobnih osebnosti na odgovorna mesta. Navajajo tudi, da se vojna nada-ljuje z nezmanjšano živahnostjo in da je ves narod, ki se zdaj zaveda svojih na-log, združen in streden okrog vladarja in svojih voditeljev. Posebno pozornost po-svečajo izjavam zunanjega ministra Gva-rieglie, ki jih označujejo za nepristranske in stvarne.

Plačajte začetno naročnino!

Udanostna poslanica

narodnega združenja peša-kov Nj. Vel. Kralju in Cesarju

Rim, 4. avg. s. Predsednik narodnega zdru-ženja pešakov je poslal Nj. Vel. Kralju in Cesarju naslednjo brzojavko:

Narodno združenje pešakov, ustanovljeno v oddaljenem juliju 1920 na prostovoljno pobu-ro povratnikov iz evropske vojne, ki se danes tvorijo njeno jedro in ki je imelo od tedaj čast, da je bilo pod visokim pokroviteljstvom Vašega Veličanstva, je bilo vedno vodeno in podžigano z Vašim vzvišenim imenom pri opravljanju svojega poslanstva, vzgojnega po-večevanja izročil in slave italijanske pehote v miru in vojni. Zdej, ko domovina doživlja najresnejšo uro v svoji zgodovini in ko ves narod pod varnim vodstvom maršala Badolgia vidi v Vas najvišjega čuvarja njene usode, dovolite mi, Veličanstvo, da Vam zagotovim nespremenjeno zvestobo pešaka tega zdru-ženja in da so vojaški državljani na svojem me-stu dolžnosti za neločljiv blagor Kralja in Do-movine. — Gino Dallaro.

Seja vlade

Rim, 4. avg. R. S. Jutri 5. t. m. se bo sestala vlada k seji, na kateri bodo spre-jeti pomembni sklepi.

Šefa glavnega stana mornarice in letalstva

Rim, 4. avg. s. Minister za mornarico admiral Raffaele de Courten in minister za letalstvo general Renato Sandalli sta prevzela tudi položaj šefa glavnega stana Kr. mornarice in šefa glavnega stana Kr. letalstva.

Novi šef kabineta ministra čuvarja pečata

Rim, 4. avg. s. Eksc. Gaetano Azzariti, minister čuvaj pečata, je imenovan za šefa svojega kabineta dr. Giuseppeja Nampisa, predsednika apelacijskega sodišča, za svo-jege osebnega tajnika pa dr. Gabriela Pa-scatora, sodnika.

Izredni komisar ustanove za ljudske hiše

Rim, 4. avg. s. S Kr. dekretom, ki se bo objavil, je bil zaradi ostavke dr. inž. Au-relija Aurelija kot predsednika avtono-mnega zavoda za ljudske hiše v rimski pokrajini razpuščen upravni svet te usta-nove in imenovan izredni komisar gr. uff. dr. Dario Mintavalle.

Posrpitev kazenskih določb

Bukarešta, 4. avg. s. Z novim dekre-tom se določa, da bodo tatvine, roparska dejanja, tihotapstvo, ponarejanje živil, pi-jač in zdravil, zlorabljanje vojaških uni-form in številni drugi zločini odsej za vse trajanje vojne kaznovani s smrtjo, pa naj se izvršijo ob kateri koli uri. Doslej so bili taki zločini kaznovani s smrtno kaznijo samo, če so bili storjeni med za-temnitvijo.

Velikodušen dar

Rim, 4. avg. s. Nekaj lombardski indus-trijci, ki ni želeli biti imenovani, da del šefu vlade na razpolago 500.000 lir. Šef vlade je vsoto določil za prizadete ob sovražnih na-padih v Neaplju.

Vojna na Daljnem vzhodu

Velik japonski plen na Kitajskem

Hankov, 4. avg. s. Med očiščevalnimi operacijami v severno zapadnem odseku Hajnana je sovražnik izgubil v juliju 1244 mož; 531 jih je bilo ubitih, 713 pa ujetih. Japonske sile so nadalje zajele 34 čolnov, 343 pušk, 34 pištol, 3812 zabojev za muni-cijo in 145 ročnih granat.

Borbe na otoku Kiski

Tokio, 4. avg. s. Glede sedanjih borb na otoku Kiski se doznavajo, da ameriško letalstvo neprestano napada japonske postojanke. Ne-davno je bilo v enem dnevu sestreljenih 22 letal. Borbeni duh japonske garnizije je od-ličen.

Zavrneni ameriški napadi

Tokio, 4. avg. s. Z nekega operacijskega oporišča v Južnem Pacifiku se doznavajo, da ameriško letalstvo od 16. julija nepre-kajeno napada oporišče Buin na otoku Bou-gainville. Japonska obramba je od tega dne do 31. julija sestrelila 100 sovražnih letal. Tudi 1. avgusta je sovražnik skušal napasti japonske postojanke, toda je moral po izgubi 4 letal opustiti akcijo.

101 ameriški letalec našel smrt nad Ploestijem

Bukarešta, 5. avg. s. Med letalskim na-padom, ki je bil izveden v nedeljo na pe-trolejsko področje, je padel 101 ameriški letalec. Večino sovražnih letalcev so ne-šli bolj ali manj zgozlenih in zaradi tega jih ni bilo mogoče identificirati.

Turški državniki na oddihu v Carigradu

Carigrad, 5. avg. s. Semkaj je prispeal na svoj rodn polstni dopust turški zunanji mi-nister Memmedzoghlu. V bližini mesta pre-življa kakor obično v poletni sezoni vo-jni dopust tudi predsednik republike in ves pri turški vladi akreditiran diplomatski ata-š.

O vodi in mestnem vodovodu

Zanimivi podatki o porabi vode v Ljubljani v lanskem in predlanskem letu

Ljubljana, 5. avgusta.

Po vsej pravici so nam pasji dnevi prinesli dvesto vročine, da vsakdo misli, kako bi se ohladil. Hitino v kopališča pod mlo nebo, doma pa se večja poraba vode najbolj pozna pri mesečnih računih mestnega vodovoda. Zato je o vročini največ zanimanja za vodovod in pa tudi največ zanimanja za porabo vode.

Poglejmo torej, kako je bilo z mestnim vodovodom in porabo vode lansko leto, ki je bilo nenavadno suho. Lani je mestni vodovod napeljal 8.320.172 kub. m vode, predlansko leto, torej leta 1941, pa samo 6.498.881 kub. m vode. Lani smo torej porabili 1.821.291 kub. m več vode kot predlansko, ali za 28,03% več.

Toliko, je bilo torej vode načrpane, a vodomeri so izkazali, da smo porabili 5.588.135 kub. m vode. Razlika znaša 2.952.037 kub. m, ali 35,45%.

Za skropljenje cest smo lani porabili 64.134 kub. m, za izplakovanje kanalov 12.978 kub. m, in za izplakovanje cest 720 kub. m, torej skupaj 77.832 kub. m vode. Kontrolirana množina vode znaša 5.445.967 kub. m, ali 65,45%. Razlika med kontrolirano in nekontrolirano množino vode znaša 2.874.205 kub. m, ali 34,55% vode.

Odkod tako velika razlika? Porabili smo nekontrolirano vodo za javne vodnjake, za javna stanišča, kjer se nimamo vodomerov, nadalje za skropljenje javnih vrtov in parkov, za gašenje požarov, za izplakovanje slepih cevodovodov, za zalivanje jarkov pri pelaganju novih vodovodnih napeljav, zaradi izgube vode pri počenih ceveh itd. Pretežni del izgub pa lahko pripisemo tudi starejšim tipom vodomerov, ki zaradi velike neobčutljivosti ne registrirajo manjših množin vode. Takih vodomerov imamo pa v Ljubljani še nad 2400.

V primeri s predlanskim letom je imela Ljubljana večje število civilnega prebivalstva in tudi vojaštva. Mnogo vode smo porabili za zalivanje vojnih vrtov. Na izlete nismo hodili niti ob nedeljah ter so se mnogi zato kopali in hladili kar doma. Poleg tega je bilo pa lansko leto nenavadno suho, da je večja poraba vode popolnoma naravna posledica razmer. Pripominjamo, da med letošnjim in lanskim letom ni tako velikih razlik. Lani smo n. pr. prav mnogo vode porabili februarja meseca ob najhujšem mrazu, ker gospodari puste teči vodo v straniscih, da ne zamrznejo. Letos smo to spet opazili ob najhujšem mrazu meseca januarja.

Lani je bilo na ljubljansko vodovodno omrežje priključenih 6286 hiš s 93.502 prebivalci. Po tem vidimo, da je v vsaki hiši stanovalo povprečno blizu 15 oseb. Ker smo porabili nad 8.320.000 kub. m vode, je vsak prebivalec vse leto povprečno porabil približno 89 kub. m vse leto ali skoraj 244 litrov vode na dan. Pripominjamo, da pri teh številkah ni všteto vojaštvo.

Mestni vodovod črpa vodo v vodarni z dvema centrifugalnima in dvema parnima

Zaplenba imovine dveh upornikov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odloča: Zaplenja se vsa premična in nepremična imovina brez izjeme, lastnina upornika Dolžarja Alojzija pok. Jožeta in Kure Katarine roj. v Crnomlju dne 20. septembra 1921, in bivajočega tam na št. 229, kakor tudi ena četrtina vse premične in nepremične imovine brez izjeme, lastnina njegove matere Kure Katarine por. Dolžar, roj. dne 17. avgusta 1891 v Svibniku in prebivajoče v Crnomlju ter vsa premična in nepremična imovina brez izjeme lastnina upornika Simiča Konrada, živ. Konrada in Kozmur Pavle roj. na Vrhniki dne 1. julija 1914, zasebnega uradnika, kakor tudi ena četrtina vse premične in nepremične imovine brez izjeme, lastnina njegovih staršev Simiča Konrada pok. Edvarda in Dobre Marije roj. v Kranju dne 17. februarja 1885, in Kozmur Pavle pok. Ivana in pok. Zagar Marije roj. v Ljubljani dne 10. januarja 1885, orehovajočih na Vrhniki v prid zavoda za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini.

Pozivajo se po čl. 7. in v izogib kazenskih odredb po členu 8 naredb z dne 6. novembra 1942 št. 201 vsi morebitni imetniki premičnin po katerem koli naslovu, lastnina Dolžarja Alojzija in Dolžar Katarine roj. Kure ter Simiča Konrada in njegovih staršev in njihovi dolžniki, naj prijavijo v 30 dneh od dne objave te odločbe Zavodu za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini, Napoleonov trg 7/II njih stvari, ki jih imajo in dolgov, ki jim jih dolgujejo s prepovedjo vrniti njim ali drugemu stvari ali dolgovani znesek tudi le deloma plačati.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Zadnja pot Lee Faturjeve

Ljubljana, 5. avgusta.

Pogreb pisateljice Lee Faturjeve se je udeležilo častno število njenih spoštovanih, uradnikov in sodnikov raznih lepovslovnih listov. Spomin njenega plodnega književnega delovanja in priznanja bogatega, mravljinčje pridnega donosa iz preteklosti našega naroda, so se oddolžili tudi gospode univerzitetni profesorji dr. Polc, dr. Sajovic in dr. Skrlj, izmed duhovščine pa dr. Kimovec, prelat Voic, urednik Mladice Fr. S. Finžgar in drugi. Književniki so bili častno zastopani z gg. Pavlom Golio, Nartem Velikonjo, dr. Lovrenčičem, dr. Pogacnikom, Jalnom in Salijem. Bili so zastopniki vseh listov in revij, pri katerih je Lea Faturjeva sodelovala. Odlično ženstvo naše javnosti se je odzvalo dolžnosti, da spremi nestorko slovenskih književnic na njeni zadnji poti. Opazili smo gospe Lebarjevo, Logarjevo, Krotovo, Natlačenovo, Sadarjevo, izmed prostovoljnih delavk pa gospe Minko Govekarjevo, Kristo Hafnerjevo, Marijo Kmetovo, Mico Kepovo, Maro Lamutovo, dr. Ljubo Prenerjevo, Stefo Strojnikovo, dr. Silvo Trdinovo in Maro Tavčarjevo.

Na Zahal se je poslovil od pokojne Lee Faturjeve gospod dr. Tine Debeljak in predstavil njen lik in podobo. V zgosteh, toplih besedah je opisoval njeno bogato delo, ki bo vedno žarelo in gorelo iz roda v rod, saj je ona nabrala neprecenljive zaklade iz davnine, ki bodo vedno ohranili svojo vrednoto. Izročil je navzočnim njene besede, katere je napisala tedni dni pred svojo smrtjo. To je bila njena oporeka, ki so ji jo zahtele Rojenice in započela smrt. V pobožni tišini so prisluhnili njeni pogrebniki vznemirjenim besedam dr. Tine Debeljaka, potem pa se je razvstil dolg sprevod v cerkev in do groba. Pogrebne molitve je opravil šentjakovski upravniki župnije gospod Caserman ob asistenci gg. Snoja in Sinkovca.

Ob odprtem grobu se je poslovila od pokojne v imenu književnic in slovenskega ženstva pisateljica Mara Tavčarjeva z ganljivim, pesniško poudarjenimi besedami, ki so našle občuten odmev.

Navzočno odlično občinstvo se je tople poslovilo s svojim spremstvom od pisateljice Lee Faturjeve in ji s tem izkazalo hvalnost in čast za njeno neumorno delovanje na slovstvenem polju in za vso ljubezen, s katero je raziskavala in opisovala davnino naših pradedov.

S svojimi deli si je postavila neminljiv spomin. Po dolgi poti življenja naj se odpočije na ljubljanskem polju ob strani svojih staršev. Časten in svetel spomin pisateljici Lei Faturjevi!

PRVI TRENUTEK

Zena svojemu možu: »In kdaj boš povabil ljubezen razglasil zaroko najine hčere?«
Mož: »Tako, ko bo gos na mizi!«

IZVIR

»Ti Janez, kadiš najinejšo smoko — po bencinu diši...«

Smrtna nesreča trebanjskega dekana

Na ostrem ovinku pod pokrajinsko gospodinjstvo želo na Mali Loki pri Catežu je padel s kolesa in se ubil trebanjski župnik in dekan g. Ivan Tomažič

Trebnje, 4. avgusta.

Davi se je raznesla po Trebnjem in okolici ter po vsej Dolenjski pretresljiva vest o tragični smrti trebanjskega župnika in dekana g. Ivana Tomažiča. Vest o njegovi smrti je šla naglo od ust do ust in farani, žalostne novice kar niso mogli verjeti. Žal pa se je vest izkazala za resnično. O nesreči sami smo zvedeli nekaj podrobnosti.

V torek se je pokojni dekan odpravil s kolesom na Zaplaz pri Catežu, kjer si je ogledal božjo pot cerkev, ki je bila zadnji precej poškodovana. Proti večeru se je vračal preko Male Loke proti domu v Trebnje. Na Mali Loki, kjer je pokrajinska gospodinjstva žela, se je nekaj časa zadrževal, nakar se je s kolesom odpravil po znani cesti, polni klancev in ostrih ovinkov. Očividci pripovedujejo, da je srečno prevozil najhujše klance in ovinke. Na zadnjem ovinku pa, kjer se stika ceste s pokrajinsko cesto Vel. Loka-St. Lovrenc, je v velikem loku padel s kolesa in obležal nezvesten na cesti. Nesrečo je videl posestnik Novak Jože, ki je ponesrečenca takoj prihitel na pomoč

in ga je skušal spraviti k zavesti. Bilo pa je vse zaman. Ponesrečenec je kar v njegovem naročju in poleg razpela stoječega na nevarnem križišču, izdihnil.

Dekan Tomažič je bil markantna splošno znana osebnost, ne samo v fari in dekani, ki jo je upravljal, temveč v Dolenjskem sploh. Udeleževal se je v vseh panogah javnega življenja in je s svojim delom tako pri reševanju socialnih, gospodarskih, kulturnih in javnih vprašanj mnogo koristil Dolenjcem. Njegovo delo je bilo vedno ustvarjajoče in šele ob njegovi smrti vidimo, da smo Dolenjci izgubili moža, ki je bil ves čas in do zadnjega res mož na svojem mestu. S svojimi deli med nami si je postavil trajen spomenik. Značajnega moža in rodoljuba bomo ohranili v najlepšem spominu. Zalujočim sorodnikom pa izrekamo iskreno sožalje.

Pogreb bo v petek 6. avgusta ob 10. uri iz farne cerkve na pokopališču v Trebnjem.

Naj počiva v miru v domači zemlji, ki jo je tako ljubil!

Sportni pregled

Šport v Bolgariji

Bolgariji sport je na pragu velikih sprememb, ki bodo imele nedvomno dalekosežen vpliv na vse njegovo delovanje, če bodo izvedene v določenem obsegu. Ministrstvo, ki nadzoruje v Bolgariji sportno gibanje, pripravlja zakonski načrt, s katerim bo ves sport prešel v neposredno odvisnost od države. Ta pa se bo obvezala, da mu nudi za razvoj vseh sportnih panog potrebna sredstva.

Najprihujnejši sport je sedaj v Bolgariji nogomet. Rezultati, ki so jih dosegla bolgarska moštva v tekmah z moštvi drugih držav, kažejo, da je nogomet v Bolgariji zelo napredoval. Spomladi je bolgarski državni prvak F. C. Levski dosegel levi zmagi nad dvema močnima romunskima moštvi. Premagali je F. C. Craiova, v prvenstvu vodilno moštvo, 3:2 in Venus, ki je bil lani romunski prvak, 7:3. Nato je bolgarska reprezentanca igrala neodločeno z močno nemško vojaško reprezentanco. Tekma se je končala 1:1. Dva važna remisa sta bila dosežena tudi proti Hrvatom in Slovakom (1:1 in 2:2). Bolgarska reprezentanca se sedaj pripravlja za meddržavno tekmo z romunskim predstavništvom.

Napredujejo tudi druge sportne panoge. Vedno bolj priljubljeno je kolesarstvo. Nedavno je bila ustanovljena sabljaska zveza, katere predsedstvo je bilo poverjeno majorju Nikoli Karadžosovu. Ustanovljeni sta bili tudi zvezi za ženski sport in jadrnalno letalstvo.

V stremljenju, da se uvede na bolgarska igrišča lahka atletika, je bilo odredeno, da morajo vsa nogometna društva gojiti lahkoatletске discipline. Z novo ureditvijo bo vodstvo vseh sportov prevzela vrhovna sportna zveza.

Velika je propaganda za gojitev sporta na univerzah. Vsi akademiki bodo morali v začetnih semestrih gojiti kakršno koli sportno panogo, ki bo pod nadzorstvom univerze za telesno vzgojo.

Obstoječe sportne naprave so vredne okoli 187 milijonov levov. Država pa bo dala na razpolago večje zneske za zgraditev novih igrišč in stadionov po najmodernejših tehničnih načelih. Stadion in igrišča se bodo gradili tudi v manjših mestih, povsod, kjer bo sportno gibanje zainteresiralo dovolj velik krog aktivnih sportnikov. V Burgasu so v 6 mesecih zgradili enega najlepših stadionov v Bolgariji. Obsega nogometno igrišče, lahkoatletiska tekašča in betonsko kolesarsko dirkališče.

Arne Andersson »leteči profesor«

Arne Andersson, srednjeproglaš odlične kakovosti in vreden drug svojega slavnega rojaka Gundarja Baegga, je s svojim nedavnim odličnim uspehom znova pritegnil pozornost vseh sportnikov. Preteklet je eno milij (1609 m) v 4:02,6, oziroma za dve desetinki sekunde boljše od dosedanjega rekorda Gundarja Baegga na tej progi. »Več ni drugie« si je tako izgovoril zadovoljstvo zmage nad svojim uspešnejšim tekmečem, čeprav ta ni bil poražen, temveč samo njegov rekord prekošen.

Arne Andersson nas zelo spominja na nepozabnega Edvina Widea, ki je bil neposredni nasprotnik velikega Paavoa Nurmi. Kakor Wide je tudi Andersson srednjeolski profesor in so ga zato začeli razpisati »leteči profesor«, pri čemer se hoče s pridevkom »leteči« poudariti, da teče An.

Pekalno tekmovalstvo na Svedskem.

Po zaključku prvenstva so Svedi začeli pekalne nogometne tekme. Sedaj so dospeli že do finala. V četrtfinalnih tekmah je Karlskoga premagal Degerfors 1:0, Norrköping je porazil Gais 3:0, Elfsborg Malmöja 4:1 in AIK Stockholm moštvo Ljusneja 4:2.

Kolesarski dvoboj švicarskih in madžarskih dirkačev se je končal z zmago švicarjev v razmerju 30:16. Tekmovalje je bilo v Oerlikonu v Švici in je obsegalo hitrostno dirko dvojic, dirko posameznikov na 1 km, zasledovalno moštveno dirko na 1 km in tekmovalno dirko na 5 km. V vseh disciplinah so zmagali švicarji.

Na francoskem telovadnem prvenstvu je zmagal Alfons Anger.

Naslednja mesta so zasedli: Weigand, Reigner, Schneider in Touchard.

Izidi nizozemskega lahkoatletskega prvenstva. Letošnje nizozemsko lahkoatletsko prvenstvo je dalo naslednje izide: 100 metrov: Osendarp 10.4, Berger 10.5, Zwaan 10.6; 400 m: Blok 50; 800 m: Bouman 1:56.1; 1500 m: Van Offen 4:04.1; 5000 m: Vim Slijkhuis 14:57.3 (nizozemski rekord); 110 m čez zapreke: Zwaan 16.8; klavir: de Bruyn 45.14; kopje: Lutkevel 57.22; disk: de Bruyn 44.14; skok v višino: Meekels 1.75; skok v daljino: Wellerdek 6.87; skok krog palice: Lamoree 3.80 m.

Brazilijski dobitniki štirih finalnih tekem prvaka.

Finalista letošnjega brazilskega nogometnega prvenstva sta bila Rio de Janeiro in San Paolo. Za odločitev sta morala odigrati štiri tekme. Prvenstveni naslov namreč pripade tistemu moštvi, ki doseže dve finalni zmagi. V prvi tekmi v San Paolo so zmagali dobitniki 3:1, v drugi v prestolnici pa je bil Rio de Janeiro zmagovalci z 1:0. Tretja tekma se je končala z neodločenim izidom 3:3. Odločitev je potem padla na ponovni tekmi v prestolnici. Tekma je bila izredno razburkava in za brazilskega temperament kar nalašč. Moštvo prestolnice je vodilo že s 3:1, ko so gostje iz San Paola uspeli izenačiti in nato doseči še zmagovalni zgoditek. Tako se je tekma končala s 3:4 in San Paolo je letošnji brazilski prvak. Razumajo, da je zveza, ki je bila prireditelica tega nenavadno dolgega finala, prešla na vstopni pravdočno vsotico — 300.000 švicarskih frankov.

Beležnica

KOLEDAR
Danes: Četrtek, 5. avgusta: Marija Snežna.

DANASNJE PRIREDITVE
Kino Matica: Zelim si ljubezni.
Kino Sloga: Molčeca usta.
Kino Union: Učitelj glasbe.

DEŽURNE LEKARNE
Danes: Mr. Sušnik, Marjani trg 5, Duš-Klanjšček Dia, Cesta Aricle Rea 4, in Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

GLEDALIŠČE OPERA
Četrtek, 5. avg., ob 17.30: »Mrtve«
Izven. Čene ob 28.19 navzdol: »Zaključna predstava letošnje operne sezone«.

Spodnja Štajerska

— 3.683.056 brezplačnih obedov. Takoj po zasedbi Spodnje Štajerske je prišel po slovitosti urad za ljudsko preiskrbo, ki je med drugim delil siromahnim slojem tudi brezplačno hrano. Po kolodvorih, šolah in otroških vrtih je bilo do 31. aprila 1943. razdeljenih 3.683.056 brezplačnih obedov.

— Novi grobovi. V Mariboru so umrli: izdelovalec parketov Jazne Purgaj, rudar Franc Borštnar iz Trbovelj, star 41 let in železničarjeva vdova Marija Vollmaier iz Studencev, stara 73 let. V Sošanju je umrl častni meščan in hišni posestnik Jazne Ritošek, star 56 let. V Mariboru je umrl namestelec Franc Egger, star 53 let.

— Slaba sadna letina. Letošnja sadna letina na Štajerskem je slaba. Obilasti opozarjajo prebivalstvo, naj samo pazi na to, da bo sadje, kolikor ga pač je, pravilno razdeljeno. Pravico do sadja imajo v prvi vrsti delavci, dorasajoča mladina, matere in bolniki. Sadržaji morajo ves presežek sadja izročiti zbirališčem, ker bo samo tako mogoča pravična razdelitev.

— Izpit iz vrtarske tehnike. Sin znane celjskega vrtarja Alojz Zelenko je napravil na višji šol. za vrtarstvo v Köstritzu državni izpit in postal državni izprašani vrtarski tehnik.

— Nesreče. Nepreviden kolesar je podrl v Mariboru 74 letno Terezijo Roškarjevo, ki si je zlomila desno nogo. S kolesa je padel in si močno poškodoval desno nogo 38 letni kmetec Franc Krabel iz okolice Sv. Duha pri Poljčanah. V Rdečem bregu si je zlomil desno nogo 76 letni Anton Schmidt.

— Nesreče. 43letnemu kurjaču Peregrinu Straherju iz Maribora je eksplodiral karbidni generator in mu močno ozgal obraz. 62letna hišna pomočnica Alojzija Kosi iz Maribora je padla po stopnicah in si močno poškodovala koleno. 10letni posestnikov sin Adolf Peitler iz Soberskega se je vsekav v levo roko.

Dokaz ljubezni

Po vojni po Kitajskem morju je krenil parnik »Auguste Parier« na Indijski ocean, kjer je pušal za seboj na soncu lesketajočo se belo sled.

Sancerre je potoval preveč, da bi ga mogli zanimati malenkostni dogodki med vojnjo po morju. Ta čas, ko so v Singurju na nakladali na parnik premore, se je vozil on z ročnim vozilkom, ki je bil vprežen vanj kuli, po kitajskih in malajskih okrajnih mestih, tega človeškega mravljišča, kjer se je že večkrat mudil. Z nobenim potnikom se ni hotel pobliže seznaniti. Častniki in kolonijani uradniki, trgovci iz Indokine, Hongkonga in Macaoa so potovali v Evropo na dopust in za mizo so tekli malomeščanski pogovori. Nekateri so imeli s seboj žene, ki jih je bila napadla tropična mrzlica, da so imele modre kolobarje okrog oči, drugi otroke, ki so se bili bolj prilegli podnebru kakor njihovi starši, rodbine z otroki so imele s seboj tudi anamitske pestunje.

Sancerre, svetovni popotnik in raziskovalec, se je vračal po dokaj dolgem bivanju v Maleziji in Indokini. Šar je bil komaj striden let, na bil je sit življenja in utrujen po tolikih potovanjih po svetu, kjer je bil vedno sam. Ker ni bil poročen je stopal v tisto razdobje življenja, ko postaja človeku osamljenost neznozna. Nekaj takih dni je preživel po odhodu iz Saigon. V takem razpoloženju je preživel večino dneva zlekjen v neslanjaču, čital je, kadil in vdihal morsk vzrak.

V Kolumbo je prišla na parnik Angležinja in enolično Sancerrovo življenje se je nenadoma izpremenilo. Če so imele Franco-

zinje, vračajoče se iz »kolonij«, kakor so same zatrjevale, nekaj skupnih potez, jim Mac Phersonova ni bila prav nič podobna. Sancerre, ki je dobro poznal Angležinje, se je nekoliko začudil, da potuje ta s francoskim parnikom. Ker se ji je mudilo, je morala odgovoriti s prvim parnikom, namenjenim v Evropo. Ta malenkost je bila brezpomembna. Glavno je bilo, da je bila Mac Phersonova, ki je prišla na parnik čare uglasjenosti in prave mladosti, čudovito lepa. Bleda svetlolaska, ki jo je bilo indijsko sonce še bolj pobledilo, se je pojavila vaa blesteča na prvem obedu v lahni, globoko dekolirani obleki iz belega tula z rdečimi rožami za pasom. Imela je lepe oči, bistre in prijazne, hojo prinesele in nekoliko hladno izraz na obrazu, ki ga je po pogosto ublažilo zelo dražestno nasmeh. Fotografala je sama in na parniku se je govorilo, da se sama k svojemu možu v Anglijo. Govorilo se je tudi, da je njen mož zelo bogat in zelo močno prišteven. V Sancerrovih očeh ni pomenil nič več kakor vsi Mac Phersoni, ki so mogli skozi stolpce proslaviti svojo rodbino. Že prvega večera se je brez vsakega pomisleka seznanil z mlado ženo, plesal je z njo, se zaprehajal ob luninem svitu po krovu in jo zabaval. Čez nekaj dni je že bilo sklenjeno med njima prijateljstvo, ki ostane večinoma po potovanju samo drag spomin.

Postala je nerazdružna. Jedla sta za isto mizo in se delala, kakor da drugih potnikov sploh ne opazita, samo da bi mogla nemotno kramljati. Zvečer, po sončnem zahodu, sta se gočevala izprehajala po gornjem krovu.

Zenske so sovražno motrile to gizdalnico, nastopajočo kakor filmska zvezda. Vsek večer je menjala obleko in o nji se je šuš-

ljalo, da ni več »tako mlada«. Potem, ko je bil parnik odplul iz Saigon, so proglasili moža Sancerro za »poverja«, ker je obvedoval samo v belem smokinu in ker je tako malo govoril. Ko so se vračali potniki po zno ponoči po kvartanju v svoje kabine, so se posmehljivo spogledovali, čim so opazili nerazdružno dvojico. Kako je ostala sama na krovu zamaknjena v nebo, posuto z zvezdami. Čeprav sta Sancerre in Mac Phersonova opazila, da se jim sopotniki posmehujejo, se za to nista zmenila, ker sta bila preveč zaposlena drug z drugim, da bi se ozirala na svojo okolico. Na prvi pogled sta bila drug drugemu všeč. Od Adenakega zaliva dala sta se že klicala po imenu. Ko je parnik krenil na Črno morje, je Lucien nekoga večera izjavil Phyllis, da ne more trpeti, da bi se ona vrnila k svojemu staremu možu.

— Tudi jaz sem bogat — je začel.

— Vem — je pripomnila otožno.

Včasih se je čutil, da ve o njem podrobnosti poleg tistih, ki jih je slišala iz njegovih ust. Tudi na parniku so vedeli, kdo je on, in tako ni bilo nič čudnega, da ji je ta ali oni povedal kaj o njem.

Ona ga je ljubila in on o tem ni dvomil, vendar mu pa ni obljubila tistega, kar je želel, niti tistega, da ni pozneje.

Farnik »Auguste Parier« je plul počasi okoli Sueski prekop. Ustavil se je samo zdaj pa zdaj na določenih izogibašči, da so mogli pluti mimo drugi parniki proti Madagaskarju, Avstraliji in Daljnem vzhodu. Sancerre je mislil, da mu bo Phyllis onstran Sredozemskega morja pobegnila in čutil se je sposobnega za največjo neumnost. Ob koncu nekega soparnega dne v Port Saidu je stopala mirno kraj njega po nabrežju Lesseps, kjer se je sedlo, da

Ljubljanski dogodki v „Novicah“

„Ob 100-letnici našega prvega knjižničnega časopisa — Pajdi rakam žvižgat, Rabi! — Premišljevanje na pogorišču koloseuma v Ljubljani“

V Ljubljani, 3. avgusta.

V bližini vseh »Novicah« petega letnika 1847 so bile natisnjene še druge številke zanimive novice, ki so tedaj priklenile nase pozornost številnih naročnikov »Novic« ter čitateljev. Naj dodamo še nadaljnje primere, ki kažejo, da so »Novice« marljivo in vestno beležile vse važnejše ljubljanske dogodke.

V številki 40:

Pod naslovom »Pajdi rakam žvižgat, Rabi!« Rabi Hirs Daenemark, ki je nekako pred dvema letoma v Ljubljani bil, je bil letas prvič zopet svoje čuda prodajal. Unikat so se bili gledalci prepričali, da ta Rabi slepavski rabi. Zdal pa se je še bolj pokazalo, da on velko obljubi, pa malo spet. Takrat so bile Novice sicer nekaj od njega povedale, da se pa svet ne bo dajal njegovemu obetanju speljati, naj bravič se tole zvedo:

1. Prečudni Rabi je obetal v oznanilu, da bo v slehernih hebrejskih bukvah, kakoršnih poprej ni vidil, vsako mesto precej na pamet (iz glave) povedal, da mu bodo gledalci le stran in pa število verske povedali. — Pa ni bilo tako, temu, da mu učenost ni ušla, je mogel bukvam sam v roke vzeti, v njih poprej nekoliko semterje prebrati, si grede s svojim ostrihim očesom vjeti, in v tisti kraj — kakor je znati — nevidoma svoj spičasti nohtiček vtakniti, potem ravno tisto stran pogledavcam naproti sam odprti, ter na videz zastran bukvem, in število verske preračati. Per vsem tim se mu je večkrat umetniška spakredala. De je bilo le sleparstvo, se iz tega razodeva, da ni mogel več naprej povedati, kot le tiste besede, ki jih je z očesom staknil.

2. Je obljubil, da bo rekel z iglo neko število listov in hebrejskih, sebi popolnoma neznanih (učeni mu Rabi?) bukvah prebosti, in ne de bi v bukvah pogledal, bo povedal besede, skozi katere je igla šla. — Tudi to je nekoliko drugačji rabi: vzel je namreč bukvem, v njih prebral, si neko stran z očmi in s perstom urno vjel, in rekel enimu pričujočih bukvem pogledavcam naproti zaprete obemirni, tje iglo vtakniti, kjer je on svoj gibčni perstiček držal, potem je povedal besedo, ki jo je bil poprej z očmi spazil, in ukazal iglo ondi vtakniti.

3. Je v oznanilu obetal, se marsikateri reči pokazati, ki so iz dežele čuda in mraka, pa vsa tega ni hotlo nič na dan priti.

Ko je po mestu gledavcom iskal za svojo umetniško, ni hotel biti oni Rabi, ki smo ga pred dvema letoma vidili, ampak le učenik uniga. — Rekel je, da je on škof 60.000 Izraelcov, svetovno mu torej, naj gre svojo lačno čedo past, ter jo kaj pametnega učiti, ne pa s tacimi bukvami ljudi slepi. — Dolžnost nam je v zala, toliko od njega povedati, da ga bodo poznali, kamor pride s svojim želtovim in molovim blagom. Pajdi rakam žvižgat, Rabi!

V številki 45:

Na posodo se dobi 100, 200, 300 do 1000 goldinarjev proti temu, da se bo obrestil ali čimži po postavi odrajtvala, in posojeni denar se ravno tako kakor sploh otroci denar zavaroval ali zažaljal. — Če se bo denar nazaj terjalo, se bo to 3 mesce pred napovedalo, ravno tako bo pa tudi tisti, ki bo hotel izposojeni denar nazaj plačati, mogel to 3 mesce popred napovedati. Sicer se pa oznani, da se posojeni denar ne bo kmalo nazaj terjalo, če se bo obrestil vselej ob pravim času odrajtvala. — Gosp. Mihel Pregel, oskerbnik Križanske gosposke v Ljubljani, bo te denarje na posodo dajal, obrestil poberal i. t. d. V Ljubljani, 1. listopada 1847.

V številki 52:

Zalostna novica. Vithalmovo veliko poslopje »koloseum« v Ljubljani je v pondeljki zjutraj pogorelo.

V številki 52:

Premišljevanje na pogorišču koloseuma v Ljubljani. V poslednjim listu smo le ob kratkim zalostno novico oznanili, da je koloseum pogorel, ker so Novice že v natisu bile. Danes pa moramo kaj več od te zalostne prigodbe povedati, ktera je Ljubljansko mesto ob eno nar imenitnih pohitev pripravila, ki je bilo hišnim gospodarjem, zavoljo stanovanja vajakov v njem, velika dobrota, dobrovoljnim Ljubljancem vselej, celimu mestu in celi deželi lepota! — Ljubljana je poglavito mesto ilirske dežele, ne pa kaka vas zabiti ljudi. Zelenca cesta nas bo kmalo vezala z Dunajem, od koder se bo vsaki dan veliko popotnikov pripeljal, ki bojo tudi v Ljubljani, napravljeni iz kralja, ki se v družbi poglavitih mestih najdejo, — koloseum pa je nar pripraviši poslopje za vse take naprave, in to poslopje nam je ravno zdej pogorelo, ko bi imeli popotni vojaki, na Lasko namenjeni, v njem stanovati, — zdej ko so bile o prihodnjim pustu marsiktere veselice v pomoč Ljubljanskim ubogim, za bolnišnico kupčijskih mladenčev, za oskerbnostvo zapuščenih otrok, in za več družih miloserčnih del namenjene. — Zdej ko je železnica pred duri! — In to obširno in na vse strani Ljubljancem služljivo poslopje, iz katerega smo tudi nar lenši in nar boljše kruh dobivali, je zdej večidel grozno pogorišče, in tolika škoda za verliga gosp. Vithalma, ki nam je tako krasno poslopje napravil, ktera stališče (fundament) so 31. veljega travna v letu 1845 postavili grof Welsperg v imenu kranjske dežele, grof Lichtenberg v imenu deželnih stanov, kresijski komisar, gosp. Langer v imenu Ljubljanske kresije, in rajniški gosp. Hradecki, v imenu Ljubljanskega mesta! — Dozdej se se ni moglo prav zvedeti, kako da se je oginj začel, to pa je gotovo, da po nemarnosti, kakor skoraj vselej. Poslopje je bilo sicer zavarovano za 24000 goldinarjev, škoda pa je morda več kot za 50000 goldinarjev! Bogu naj bude zahvalje, da ni noben človek ob življenje prišel, akoravno je bil gosp. Dr. Pfeiffer s svojo družino v veliki nevarnosti.

V četrtek po ognji je bila komisija v koloseumu, ktera je pregledovala: ali bo moč v tiste izbe, kamur ognji ni segel, popotne vojake dajati, ker bi zdej ne vedli, kam z njimi. Pri tem ogledovanji se je — skoraj bi n verjel, ko bi ne bil sam vidil — pokazalo, da zraven miloserčnih ljudi, ki so pomagali gosti, so mogli tudi nekateri tolovaji tu biti, ki so po izbah razsajali in peči na drobne kosce pobijali, da je jo!

Od vseh strani se sliši milovanje take velike nesreče, in de bojo mestna gosposka in hišni gospodarji, kolikor bo moč, gospodu Vithalmu pomagali de se bo pogorelo in tako potrebno pohištvo kmalu sozdalo. Tako je prav in lepo!

Mi pa, ki se za vse poganjamo, kar je nasi domovini v čast in veselje, mi pa imamo še dve vošili na sercu: prvič de bi se pri novim zidanih vseh lesovje, kar je le moč, opustilo, in ognja varno pohištvo sozdalo. — In drugič, de bi kasarna ločna bila od vsiga druga pohištva! — In tako se bo s pomočjo verlih domorodcev kmalo iz pogorišča vzdignilo novo Vithalmovo poslopje — vsem dobroserčnim krajncam v veselje, Ljubljancem v prid! Dr. B. (Poročilo je napisal sam dr. Bleiweis.)

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO SLOGA Telefon 27-30

Tajinstvena ljubezenska drama

Molčeca usta

Z znanimi igralci: Fosco Giachetti, Anette Bach, Andrea Checchi, Carlo Campanini.

Predstave ob 14., 16. in 18. uri.

KINO UNION Telefon 22-21

Zabaven švedski film iz življenja današnje šolske mladine in njenih učiteljev

Učitelj glasbe

V glavnih vlogah: Adolf Jahr in Alice Nelson

Predstave ob 16.30 in 18.30

KINO MATICA Telefon 22-41

Vesela pustolovščina mlade plesalke Jazz, smučanje in razkošne plesne revije

Zelim si ljubezni

V glavnih vlogah: Marika Röck, Viktor Staal, Mady Rahl

Predstave ob 16. in 18.30 uri

ostala pri življenju. Ima zlomljeno levo nogo.

— Padla s 4. nadstropja in bila pri priči mrtva. 32-letna Gina Silvano iz ulice dei Mirti 9 v Triestu je čistila stekla na oknu 4. nadstropja. Nenadoma jo je verjetno prišla vrtoglavlja. Strmoglavila je na dvorišče, kjer je obležala s počeno lobanjo. Reva je bila pri priči mrtva.

IZ LJUBLJANE

— Ij večeraj 32.8 stopinj. Neznosna je bila večeraj vročina in sopolara v mestu. Po pisarnah in delavnicah je ljudi v se tako hladnih prostorih obilaval pot. Niti na široko odprta okna niso nič zalegala. Vsi, ki jih dolžnost veže na popoldansko delo v mestu so blagorajni tiste, ki so se lahko zatekli v kopališča. Dali je bil običajni delavnik, so imela vsa dostopna kopališča v mestu rekorden obisk. Kdor le utegne, poiti k vodi in v vodo vsaj za eno uro, da se ohladi. Ljubljancima je prijetno mlačna kakor že dolgo ni bila. Vročina je večeraj dosegla nov letosnji rekord. V seneci so namerili 32.8 stopinj, torej za dobro stopinjo več kakor v terek. V razliko proti drugim dnevom se ni mnogo ohladila niti noč. Današnji minimum je zelo visok: 17 stopinj Celcija. Ponoči se je nebo rahlo pooblačilo, zračni pritisk je proti polnoči nekoliko poptulil. Kasneje se je začel zopet dvigati in se blizu ponovno prejšnji višini. Davi ni bilo megle, južni neboskon so pokrivali oblaki. Dež bi bil že zelo potreben. Zemlja je tudi na Barju že zelo izsušena in kaže ponekod velike razpoke. Tem bolj bi bilo potrebno moče Ljubljansko polje, ki je peščeno.

— Ij Splošna gospodarska zadruga »Zegoz« železničarjev Ljubljanske pokrajine, zadruga z o. z. v Ljubljani, Gallusovo nabrežje 33 je zaprosila za obrtno policijsko odobritev strojarne in mlina za mletje kosti. Obrat namerava otvoriti na Medvedovi cesti v hišah št. 4 in 8 Komisijski ogled in razprava na mestu samem bo v soboto 14. avgusta ob 9. uri. Medvedova cesta št. 4. Interesenti se obveščajo, da so načrti naprave na vpogled pri obrtnem oddelku mestnega poglavarstva v Ljubljani. Gosposka ulica 15 do dneva razprave. Hkrati se udeleženci pozivajo, da vložijo morebitne ugovore do dneva razprave pri obrtnem oddelku mestnega poglavarstva ali pa na kraju samem sicer se bo naprav dovolila, kolikor ne bo javnih ovir.

Iz Hrvice

— Nov član državnega sveta. Bivši hrvatski vojaški ataše v Berlinu admiral Gjuro Jakin je bil imenovan za rednega člana državnega sveta.

— Pogodba o pravni pomoči z Bolgarijo. 18. februarja je bila podpisana v Sornji pogodba o pravni pomoči, v civilnih in trgovskih zadevah med Hrvatsko in Bolgarijo. 28. junija so bile znamenane v Zagrebu ratifikacijske listine. 29. julija je pa stopila pogodba v veljavo.

— Novinar Miroslav Werle umrl. Včeraj teden je umrl v Zagrebu urednik »Hrvatskega Naroda« Miroslav Werle, vnet ustaš, ki je postal urednik »Hrvatskega Naroda« že prvi dan po ustanovitvi NDH.

— Zlata maša banaiuskega škofa. Banaiuski škof Jozo Garč, ki je nedavno proslavil 30letnico škotovanja, proslavi v nedejo 1. septembra 50letnico novomašništva.

— Odposlanstvo ustaške mladine v Bolgariji. Danes teden je odpotovalo v Bolgarijo na povabilo bolgarske mladinske organizacije »Branik« odposlanstvo upravnega poveljstva ustaške mladine. Tako se bodo še poglabile vezi med hrvatsko ustaško mladino in bolgarsko mladinsko organizacijo. Odposlanstvo vodi upravni poveljnik ustaške mladine prof. Ivan Oršanić.

— Ustanovitev okrajnih mekarskih nadzorništev. Naredba ministrstva za narodno gospodarstvo o obvezni oddaji mleka dolčca tudi da se ustanove okrajna mekarska nadzorništa v vseh okrajih. Njijova naloga bo nadzorovati odkup mleka in delovanje mekarskih zadrug. Zaenkrat bodo ustanovljena mekarska nadzorništa samo v okrajih, ki so za mekarstvo najvažnejši.

— Prodaja sukanca potrošnikom. Zjednica za tekstil v Zagrebu je opozorila trgovce na drobno, da lahko prodajajo največ po eno vreteno črnega in eno vreteno belega sukanca za vsako gospodinjstvo. Potrošniki se morajo brezpogojno izkazati s potrošniimi izkaznicami, ki morajo trgovci v nje vpisati kupljeno količino sukanca. Trgovce mora pregledati izkaznico in ugotoviti ali je bil sukanec leto že kupljen. Kdor je sukanec leto že kupil, ga ne more dobiti.

— Nad 3000 knjig za vojske in ranjence. Ustaška mladina pridno zbira v Zagrebu knjige za vojske na bojišču in za ranjence. Zbrali so jih nad 3000. Zbiranje je bilo zaključeno v soboto.

— Priprave za proslavo 100letnice Maki. Prireditveni odbor Društva Zagreb-

čanov za proslavo 100letnice Maksimira pridno dela in pripravlja vse potrebno za to lepo svečanost. Proslava bo v nedejo, dne 5. septembra, v primeru slabega vremena pa dva dni kasneje.

— Zadušnice za vojske padle v prvi svetovni vojni. Danes teden so bile odpravne v cerkvi Sv. Blaža v Zagrebu svečane zadušnice za hrvatske častnike, podčastnike in vojske, ki so padli 1. 1917. v Galiciji. Zadušnicam s oprisostvovali poleg

Izpred okrožnega sodišča

Dve oproščeni obtoženki — Karlu Vizjaku so sodniki še nekaj primaknili

Ljubljana, 5. avgusta

Pred malim kazenskim senatom, ki mu je predsedoval dr. Josip Felher, sta se včeraj zagovarjali dve ženski zaradi prestopka po § 171. oziroma zločinstva po § 172 kaz. zak. V senatu sta kot sodna glavovalca sodelovala sus. Ivan Brelin in Fran Gorčan. Obtoženki je zastopal državni tožilec Branko Goslar.

Zadeva se je vlekla že dalj časa in kakor se je izkazalo sta prišli ženski pred sodnike bolj po hudobni maščevnosti užaljenih prijateljev kakor pa po dejanski krivdi. Ovdela jih je brzokone na prigovarjanje neke babice, ki sedaj ne vidi več svojega poklica, pač pa se peča s kaznivno nemarno obitjo in je bila nedavno obsojena na več mesecev strogega zaporu, neka »sotrudnica« druge obtoženke, obtožene po § 171 kaz. zak. Obtoženki sta se zagovarjali, da nista napravili ničesar kaznivnega. Poskus storitve kaznivnega dejanja je sponel le na domnevi, da se je spremeno osebo stanje drugooobčene, kar pa se je pa izkazalo za netočno. Med razpravo, ki je trajala skoro dve uri, bili zaslišani trije zdravniki izvedenci: dva psihijatra in zdravnik za spolno zdravništvo. Ugotovljeno je bilo med drugim, da je prvooobčena duševno bolna in da za svoja dejanja ni v celoti odgovorna. Pred leti je bila sicer kaznovana, toda tudi takrat ji je sodišče omililo kazeno po § 22 kaz. zak.

Napodli vseh izvedenih dokezo, med katerimi je samo eden govoril za zadržanje obeh obtoženek, vsi ostali pa nune krivde niso potrdili, dasti ne tudi izključevali, so sodniki obe obtoženki oprostilili po § 230 kaz. postopka.

Pol meseca za 8 kg masti

Karel Vizjak, 35letni samski šofer, je bil v začetku marca obsojen na 1 leto in 8 mesecev strogega zaporu. Sodniki so ga spoznali za krivega, da je izvršil več tatvin in je bila podana kvalifikacija § 315 kaz. zak. Sedaj se je izkazalo, da ima na vesti še en greh, za katerega še ni plačal računa. Tako je moral Vizjak prekriti svojo enolično življenje za sivihi zidovi jetnišnice in se pokazati zopet v razpravni dvorani. Sedaj mu je isti senat, kakor smo ga navedli v poročilu o prejšnji razpravi, zagovarjal je obtoženca odvetnik dr. Celestin Jelenc.

Obtoženca zoner Vizjaka je tokrat navedel, da je v začetku decembra 1941 ukradel goslinčarici Anieli P. na Sv. Petra cesti iz ledene shrambe emalirano posodo z okoli 8 kg masti v vrednosti 600 lir.

Izreki

Ljubezen je danes med, jutri pelin.

So ljudje, ki sami sebi tako dopadejo, da nimajo za ničesar drugega dopadajanja.

Najzlostnejši ljudje so tisti, ki vse osmešijo.

Najbolj nespametna moda je močnejša, kakor najbolj pametna žena.

Stara drevesa polna ran in brazgotin, ki so pomladi posuta s cvetjem, so podobna ljudem, katerim je ugasnilo veselje, a duša je ostala jasna in vedra.

En sam žarek sreče lahko razsvetli dolgo pot življenja.

Lažje si pridobimo srce bližnjega, kakor njegovo glavo.

Zakoni se sklenejo v nebesih, so pa tudi zakoni, ki se sklenejo v peklju. Zakonsko življenje se po tem tudi ravna.

Marsikateri kritik ugasma tujo luč zato, da njegova svetl.

Koliko sreče hinavščijo žene, da prijetelje jezijo.

Pr jetna vnanjst velja v svetu več, kakor pošten obraz.

Smrt postavi dostikrat pomišljaj na sredo najlepšega stavka življenja.

Plaš s katerim ognjemno kakšno stvar nam več pove, kakor stvar sama.

So ljudje, ki sprejmejo za grajo, ako se jih vedno le hvali.

Dva, ki se poročita, napravita že pred poroko načrte, kako se bosta drug drugega vzgajala, ali varala.

»Bog povrni!«, pravijo ljudje, kadar jim kaj dobrega storimo, slaba dejanja pa povrnejo sami.

So ljudje, ki drage cigare kadijo, pri užigalcah pa štedijo.

Žena lahko doprinese deset žrtve, predno mož le eno opazi.

Marsikdo je nehalčen, ker ne more dobrote pozabiti.

Kdor nikdar po svoji žvižgi ne pleše, se mu noge utrudijo, kadar pleše po žvižganju drugih.

Oseš si zapomni ono mesto, kjer se mu je kaj neprijetnega zgodilo, mnogo ljudi naredi iste neumnosti, čeprav imajo že neprijetne skušnjaje.

Slabiha najbolj veseli, da ima tudi značaj človek slabosti.

Junakinja je tista žena, ki prizna, da je v zmoti.

generala Vilka Begiča in inspektorja Oboroženih sil generala viteza Slava Stancerja mnogih svojih padlih ter višji častniki.

— Dovoljenja za potovanje državnih namestencev. Hrvatska zveza državnih namestencev obvešča svoje člani, da se potovanje namestencev njeno prošnjo, da se omogoči državnim namestencem med dopustom delo na polju, naročilo vsem policijskim namestencem, ki se izkazuje s potrdili svojih uradov, da imajo reden letni dopust.

Skupno z Vizjakom bi se moral zagovarjati tudi neki Anton Z., ki je del te masti kupil, čeprav je vedel, da je bila ukradena, razstopnje proti njemu pa je bilo izkreno, ker je neznanega bivališca in je bila zoper njega izdana tiralica.

Ko je Vizjak izvršil to tatvino, ni imel še v kazenskim listu vpisanih dveh kazni zaradi tatvin. Zato je obtoženca ocenila njegovo dejanje samo kot prestopok po § 314.2 kaz. zak. Ker je Vizjak vedel tudi, da bodo sodniki združili kazni, ki jo sedaj prestaja in novo kazni v enotni zapor, ni imel posebne bojazni, kako se bo stvar zanj iztekla. Po zaslugi zagovornika pa se je končalo še ugodnejše, kakor je brzokone pričakoval.

Kako je bilo? Vizjak se je zagovarjal, da mu je bila oškodovana gostilničarka dolžna večji znesek za razna dela. Ker mu ni nič plačala, se je popačal sam. Priznal je, da ji je vzel emalirano posodo z mastjo, ki da jo je bilo samo okoli 4 do 5 kg. Shramba, iz katere je ukradel mast, po Vizjakovem zatrjevanju ni bila zaklenjena. Priznal je tudi, da je del te masti, okoli 3.5 kg, prodal Antonu Z., drugi del, okoli 1.5 kg, pa nekemu Anžurju. Zauhteval in dobil je za kg 70 lir. Prodajal je tudi posodo.

Oškodovana gostilničarka je izpovedala nekoliko drugače. Predvsem je zanikala, da bi bila Vizjaku kaj dolžna. Nekega večera je sedel v njeni gostilni v družbi dveh moških. Ker jih je za nekaj časa pustila same, je Vizjak izkoristil priliko, se vtihotopil v shrambo in ji odnesel mast. Za krivdo vztraja, da jo je bilo okoli 8 kg. Mast je pogrešila drugo jutro in je takoj osumila Vizjaka, ki ji je baje že večkrat kaj odnesel, pa ga ni prijavila, ker se ji je smilil. Sedaj se je pridružil kazenskem postopanju in zahtevala 600 lir oškodnine.

V nadaljnjem dokaznem postopanju se je izkazalo, da je ukradena mast naglo menjala lastnike in da je bila prodana vedno nekoliko dražje, iz kazenskega lista smo slišali, da je bil Vizjak že 10krat kaznovan, vendar najpomembnejše je z malekostatnimi kaznimi. Večji sta le njegovi zadnji dve kazni.

Branilec se je toplo zavzel za Vizjaka in predvsem zahteval, da sodišče ne vzame za podlago cene vrednosti ukradene masti, cene, ki jo je imela mast v inkriminiranem času v nelegalni trgovini, temveč ceno, ki jo je navajal cenik v »Službenem listu«. Sodniki so njegovi zahtevi ugodili in so Vizjaku k njegovi prejšnji kazni primaknili še 15 dni. Skupno torej: 1 leto, 8 mesecev in 15 dni strogega zaporu.

Žito namesto rož

Japonska je pripravila dalekosežen načrt za preureditev in pospeševanje poljedelstva v vseh zaselenih vzhodnoazijskih deželah. Osnovna poteza tega načrta je, da se mora prebivalstvo vsake dežele samo preživljati s svojimi pridelki. Isto velja za Japonsko samo, ki se hoče rešiti velikega uvoza riža in žita. Doslej je imela Japonska velike plantaže tobaka, murv in rož. Vsa ta polja bodo v bodoče zasedana z rižem in žitom.

Vrelo jezero

Na otoku Martinique je še delujoči ognjenik, ki je njegovo žrelo do polovice napolnjeno z vrelo vodo. Gora je visoka 802 m in okraj, ki ima v središču vrelo jezero, znano pod imenom »Grande-Souffriere«, leži na vzhodu pogorja, razprostrtega črgega se po vsej dolžini otoka. Vulkanški pas leži sredi preazdov. Vrelo jezero je okroglo. Tam, kjer vre iz zemlje vroča voda, brizgajo njeni curki več metrov visoko. Vroča voda pa ne vre iz tal sredi jezera, temveč v jugovzhodnem delu. Iz ognjenika dvigajoči se oblaki pare so pogosto tako gosti, da zakrijejo jezero. Voda je temnorjave barve. Še na bregu ima 1000 C.

RADIO LJUBLJANA

PETEK, 6. AVGUSTA 1943

7.30: Opera glasba. 8.00: Napoved časa; poročila v italijanskem. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenskem. 12.45: Lalka glasba. 13.00: Napoved časa; poročila v italijanskem. 13.10: Poročilo Vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v slovenskem. 13.25: Orkestralna glasba. vodi dirigent Petralla. 14.00: Poročila v italijanskem. 14.10: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijance. Orkestralna glasba. 15.00: Poročila v slovenskem. 17.00: Napoved časa; poročila v italijanskem. 17.15: Koncert kmečkega tria 17.40: Koncert pianista Elije Liccardi. 19.00: »Govorimo italijansko«, poučuje prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenskem. 19.45: Plošče. 20.00: Napoved časa; poročila v italijanskem. 20.10: Lirična predrečje družbe EIAR: Alfano: Vstajenje. Po končani operi: Poročila v italijanskem.

PRODAM več kosov kuhinjskega pohištva. Sprejemem vsa naročila in vsa popravila. Josip Zorman, Breg 14.

POŠILJKE IZ ITALIJE

v Ljubljansko pokrajino Vam najhitreje in najceneje dostavi mednarodna transportna trdka

MARCHESI LOMBARDA S. A., MILANO, VIA ARNALDO DA BRESCIA 8

Enkrat tedensko zbirni vagon Milano - Ljubljana

Strokovna carinska služba na vseh obmejnih postajah — tudi v inozemstvu.

Zastopstvo v Ljubljani:

RAJKOTURK, VILHARJEVA CESTA ŠTEV. 33

DNEVNE VESTI

— Novi prefekt v Triestu. Za prefekta v Triestu je bil imenovan dr. Giuseppe Cocuzza. Bil je med drugim podprefekt v Nicosiji in Vareseu.

— Smrtna nesreča generala E. Alinea. Iz Rima poročajo: 64-letni general Edvard Alinei iz Neaplja je prečkal trg Esedra v Rimu v višini drevedora Principessa di Piemonte. Prišel je pod filobus in obležal s smrtnimi poškodbami. Med prevozom na polikliniko je podlegel za poškodbami.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list za Ljubljansko pokrajino« kos 62. z dne 4. avgusta 1943. objavila odločbe Visokega komisarja: Zaplomba imovine upornika Dolžar Aljozija in njegove matere Dolžar Katarine in zaplomba imovine upornika Simanica Konrada in njegovih staršev; maksimalni cenik št. 13 za zelenjavo in sadje, uvoženo v Ljubljansko pokrajino.

— Iz trgovinskega registra. Tovarna kranjskega lanenega olja in firneža Hrovat & Komp. Ljubljana. Besedilo firme odslej: v italijanskem jeziku: Hrovat & Co. Lubiana, v slovenskem jeziku: Hrovat & Komp. Ljubljana. Pri Kreditnem zavodu za trgovino in industrijo se izbriše prokurist Tischerl Mihael.

— Iz zadržnega registra. Pri nabavni in prodajni zadrugi knjigovozov v Ljubljani, zadruga z omejenim jamstvom se izbriše član upravnega odbora Dežman Josip, vpiše pa se član upravnega odbora Lenarčič Janez, knjigovozni mojster v Ljubljani, Trdinova ul. 8. Pri Splošni zavarovalni zadrugi v Ljubljani, zadruga z omejenim jamstvom se izbriše član upravnega odbora Kristan Cvetko, vpiše pa se član upravnega odbora Koruza Franc, uradnik v Ljubljani, Einspielerjeva ulica 21.

— Izvor starinskih nagrobnikov v fumiški stolnici. Znana so plodonosna znanstvena raziskovanja mons. Luigija Tercolettija, ki se nanašajo na izvor starinskih nagrobnikov v fumiški stolnici. Grške napise na nagrobnikih je videl in čital naš Valvazor, ki omenja te napise v svojem znanstvenem delu. Videl jih je v kapeli sv. Andreja. Iz tega sklepa mons. Tercoletti, da je obstojala po letu 1300 v Fiumu grška kolonija. Člani grške kolonije so bili verjetno posebe pokopani v posebnih prostorih omenjene kapele. Toda medtem so grški napisi izgubili iz kapele sv. Andreja. O obstoji grške kolonije priča tudi starinska Marijina podoba, ki ima povsem bizantinski značaj. Podobno hrani sedaj v Odrsenikovi cerkvi na glavnem oltarju, kamor je bila prenesena leta 1876 iz staroslavne kapele sv. Andreja. Značilna podoba bizantinske Marije je obkrožena v delu mons. Tercolettija, ki ima naslov »Stare grške kolonije ob Carnaru«.

Zanimiva doganjanja mons. Tercolettija slovnice predvsem na Valvazorjevih navedbah o grških napisi, ki jih je tedaj sam videl in bral.

Poročila sta se te dni v Goriziji dr. Karol Rutar in gd. Darinka Mervič. Mladoporočencema obilo sreče!

— Odstranjevanje ruševin bazilike sv. Lovrenca. Iz Rima poročajo: Te dni so pričeli z odstranjevanjem ruševin v baziliki sv. Lovrenca v Rimu. Prva dela so bila okoli starinske

Velik razmah Mandžukua

Lepo in naglo se razvija zlasti industrija te mlade države

Vladar Mandžukua Pu-Yi

Mandžurija, ki se razprostira severno od Koreje in zaliva Liatung do reke Amur, je bila skozi stoletja torišče notranje, in zunanje političnih in gospodarskih trenj, dokler ni bila 1. marca 1932 ustanovljena samostojna država Mandžukuo. To je pomenilo konec kriziranja interesov v deželi Daljnega vzhoda. Mlada država se je naslonila na Japonsko in sodeluje tesno z njo že od prvega dne ustanovitve. Njen kulturni zlasti pa gospodarski razvoj in napredek je naravnost presenetljiv.

Skušnje so pokazale, kako pravilna in posrečena je bila jasna ureditve konfliktov, zaradi katerih je ta del Vzhodne Azije tako trpel. Iz prestolnice Mandžukua, Hsingkinga se vodi zdaj stroga, smotna gospodarska in kolonizacijska politika. Potrebna je tembolji, ker Mandžukuo ni v sebi mirujoča zemljepisna enota, temveč iz velikih naravnih območij izrezana dežela. Z veliko osrednjo nižino in pogorjem okrog nje je ta politični prostor enotnejši od mnogih drugih državnih tvorov, zlasti še zato, ker tvori v našem pogledu celoto. Mandžukuo meri okrog 1.100.000 km² in spada torej med velike države, prebivalcev ima pa samo okrog 45 milijonov.

Gospodarstvo Mandžukua se je v zadnjih desetih letih silno razmahnilo. Načrte v po-

gledu industrializacije je seveda znatno olajšalo bogastvo surovin. Mandžukuo ima mnogo premoga, železnih rud, srebra, bakra, svineca, magnezita in tudi zlata. Važno je zlasti, da so največji rudniki železa v bližini premogovnikov. Poleg tega so pa glavni rudniki v bližini velike južne železniške proge. Poleg glavnih železnic so važni rudniki in premogovniki tudi v pokrajnah daleč od morja, tako da je omogočen razvoj industrije v notranjosti države. Izkoriščanje naravnih bogastev Mandžukua se je pričelo šele z zgraditvijo vzhodne kitajske železnice, ki je morala bolj ali manj prisiljena kriti lastno potrebo po premogu na mestu samem. Ze pred ustanovitvijo nove države, ko so se križali tu še ruski in japonski interesi, so znašale japonske investicije v Mandžuriji 1.6 milijarde jen. Do konca leta 1939 so pa narasle že na dobre 3 milijarde in tudi v zadnjih letih so se znatno povečale. V Mandžukuu deluje zdaj okrog 3000 japonskih tvrd in vendar je ta mlada država šele na začetku svojega industrijskega razvoja in razmaha.

Izkoriščanje premogovnikov je prevzela v glavnem južnomandžurska železniška družba. Središče bogatih ležišč premoga je vzhodno od Muggena ob Hunhu ležeče mesto Fušun. Ležišča premoga segajo tu v dolžino nad 10 in v širino nad 2 km. Od 40 do 100 m debele plasti segajo tako blizu površine zemlje, da zadostujejo tu po večini dnevni kopi. Samo ta ležišča dajejo letno okrog 10 milijonov ton prvotnega premoga. Za industrijske, bodočnost Mandžukua, zlasti za razvoj težke industrije, so velikega pomena ležišča železne rude, ki jo pridelujejo večinoma južno in vzhodno od Muggena, zlasti pri Anšanu ter nekaterih okrajih ob železniških progah Muggen-Dajiren in Muggen-Antung.

Muggen in Anšan sta se v zvezi z industrijskim razmahom v sosednjih okrajih naglo razvila. Muggen bo kmalu štel 1.000.000 prebivalcev, Anšan pa jih šteje 250.000. V kratkem začno graditi velik prekop, ki bo vezal te dve industrijski mesti neposredno z morjem. Za sedaj morajo prevažati vse tovor po železnici iz Muggena v Dajiran ali Antung. Prekop bo držal v ravni jugozapadni črti od Muggena v dolžini 100 km do Anšana in še dalje v dolžini 100 km do zaliva Liatung, in sicer do pristanišča Lingkov, ki bo znatno razširjeno in modernizirano.

Zlato od Midasa do naših dni

Združene države imajo zdaj približno 80 % vsega zlata na svetu

Med komičnimi figurami antičnega pravljničnega sveta našletimo na eno, ki je posebno zasenčena s prokletvom in smešnostjo. To je kralj Midas, Gordijev sin, ki mu je bilo muhasto božanstvo izpolnilo željo, da se je izpremenil v zlato vse, česar se je dotaknil. Če tudi ni bil morda to edini vzrok, da so mu na Apollonov migljaj zrasla oslovstva ušesa, jih je vendar zaslužil že s svojim pohleptom po zlato. Od klasičnega starega veka je postal Midas simbol gnoitne samoprepovede, pohlepa in požreznosti.

Od kod je prišel pohlep po zlato na človeka? Tu ni odločilo samo vnočevanje blesteče kovine, torej ne samo pohlep po denarju. Mikavnost zlata leži globlje. Zlato je namreč najbolj prikladno za izdelovanje nakita, ker ostane vedno lepo blesteče, poleg tega je pa razmeroma redko. In v tem tiči vzrok, da je zavzelo vodilno mesto med kovinami. Zato pa ni bil v vsaki državi pojava vala. Zlatniki niso mogli nikoli kriti vsega plačilnega prometa, temveč so si morali ljudje pomagati tudi z drugimi plačilnimi sredstvi, prvotno z novčiči iz manj dragih kovin, pozneje pa tudi s papirnatim denarjem.

Svoj poseben pomen kot podlaga valute je dobilo zlato šele z določbo, da se mora ves papirnat denar v obtoku na zahtevo zamenjati z zlatom. S tem je bil ustvarjen pojem stabilnosti, in vse države z zlato valuto so po tem stremele za edinim ciljem, da bi nakupile v svojih blaginjah čim več blaga, da bi bile tako zavarovane proti preveč pričakovanim zahtevam po zamenjavi papirnatega denarja z zlatom. Toda izkušnje so pokazale, da je bila storjena pri tem napaka. To se je lepo pokazalo zlasti med prvo svetovno vojno in v nji sledečih inflacijah. Delo kot edina resnična vrednota se je moralo amakniti verižništvu. Nastale so obupne razmere in prizadeti narodi so spoznali potrebo čimprej rešiti se zlata kot podlage valute. Zlato valuto je opustila celo Anglija.

Prva svetovna vojna je še bolj utrdila prepričanje, kako nevarno je zgraditi do-

spodarstvo države na zlato podlagi. Med sedanjostjo vojno odnosno že pred njo je začelo zlato odtekati v Ameriko. Med zlomom Francije je bilo odpeljanega z neko vojno ladjo do 240 milijonov funtov francoskega zlata na otok Martinique. Tam naj bi bilo varno pred vojno vihar. Toda nedavno je bila ta francoska zlata rezerva prepeljana v Fort Knox v Združenih državah, kjer hranijo v podzemnih tresorih približno 80 % vsega zlata, kar ga premore svet. Tako ogromnih zalog zlata ni imela še nobena država, kakor jih ima zdaj Amerika.

Eden najbolj čudnih pojavov v zgodovini zlata je ta, da se nikomur ni prišlo sreče. Pomislimo samo na tisoče in tisoče iskavcev zlata, ki so žrtvovali vse svoje premoženje, mnogi pa tudi zdravje in življenje, a končno so doživeli razočaranje, če jih že ni doletela tragična smrt daleč od doma, kjer so postali žrtve pohlepa po zlato. Ples okrog zlatega teleta so morali plačati že milijoni ljudi z glavno. Čudno je tudi, da je postalo pridobivanje zlata iz rudnikov tako neproduktivno, da zaradi visokih stroškov, komaj še kaže lotiti se tega posla. To se vidi zlasti v Južni Afriki, ki je navzlic omejitvam v pogledu pridobivanja zlata še vedno prva na svetu. V južni Afriki pridobivajo iz leta 1933. 29 % vsega zlata. Drugo mesto po pridobivanju zlata zavzema Rusija s 13.2, za njo Združene države z 12.3, potem Kanada z 11.2%, nji pa sledi Japonska in Srednja Amerika.

Na vprašanje, kako je mogla Amerika nakupiti toliko zlata, nam odgovore zmešnjave v gospodarskem življenju sveta, povzročene po prvi svetovni vojni. Amerika je postala nenakrat največji upnik, kar jih pozna zgodovina človeštva. Dolžniki — vse v prvo svetovno vojno zapletene države, razen Rusije, ki je vojne dolgovne izratkomaletno — so ji največvale obresti in dolgovne večinoma v zlato. Zato niti ni bil potreben poseben politični pritisk.

Zlato je bilo edina »roba«, ki se je smela še nedavno uvažati v Združene države

neomejena. Ze to je bila njegova osnovna prednost pred vsami drugimi gospodarskimi proizvodi. In tako so narasle zaloge zlata v Ameriki od 13 milijard dolarjev leta 1938 na 127 milijard ob koncu lanskega leta. Angleška banka, ki je bila po zalogah zlata prej drugi najbogatejši denarni zavod na svetu, ga ima zdaj zelo malo, ker je šla večina zlata tudi iz Anglie v Ameriko.

Inozemski delavci v Nemčiji

Pristojne nemške oblasti so objavile podatke o delavstvu, zaposlenem v nemški industriji. Navzlic večjim zahtevam vojne in dolgotrajajoči vojni, je število delovnih moči v Nemčiji stalno naraslo. Med prvo svetovno vojno je število delovnih moči v Nemčiji neprestano padalo. Zdaj pa pošiljajo evropski narodi Nemčiji delavce, da jih zaposlijo v vojni industriji. Kako daleč gre to je razvidno iz statističnih podatkov o zaposlitvi inozemskih delavcev v nemški industriji.

Ob začetku vojne je bilo v Nemčiji samo okrog 500.000 nemških delavcev. Do letošnjega leta je pa naraslo njih število na 12.100.000. Pri tem so vsi vojni vojni ujetniki toda samo tisti, ki prebivajo v mejah predvojne Nemčije. Do konca aprila 1943. je bilo zaposlenih v vojni industriji 5.300.000 inozemskih delavcev, lani 4.100.000, predlanskim pa 1.300.000. V nemškem kmetijstvu je zaposlenih okrog 4.500.000 inozemskih delavcev, drugi so pa zaposleni v rudarstvu, organizaciji Todt in legiji Speer.

Vojak in tobak

Sloveče vojskovodje si je težko misliti brez pipe. Kajo so zanesli v Evropo vojaki in še je med njimi najbolj razširjena. V začetku prve svetovne vojne, ko preskrba vojske s tobakom se ni bila dobro organizirana, se je večkrat pripetilo, da so vojaki v najhujših bitkah izrazili željo, da bi poslali na bojišče cigarete ali cigare. Kdor je bil kdaj na bojišču, zlasti kdor ve kaj se pravi hud topniški ogenj ali bombardiranje, bo tudi razumel, da je vojaku zelo težko brez tobaka.

Zdaj dobivajo vojaki vseh armad tobak stalno kakor vsakdanjo hrano, v strogo določenih obrokih. Toda vedno ni bilo tako. Med vojno 1870-71. so dobivali nemški vojaki cigare in tobak kar s pošto. Vojaška uprava je odredila, da je dobil vsak vojak nemške armade v Franciji dnevno pet cigar. Toda do začetka prve svetovne vojne so na to že zopet pozabili in vojaki v začetku niso redno dobivali tobaka. Šele pozneje, ko se je izkazalo, da jim je tobak skoraj tako nujen potreben, kakor kruh, so začeli redno dobivati cigare in cigarete. Tudi v sedanjih vojni spade tobak k redni preskrbi vojakov na bojišču.

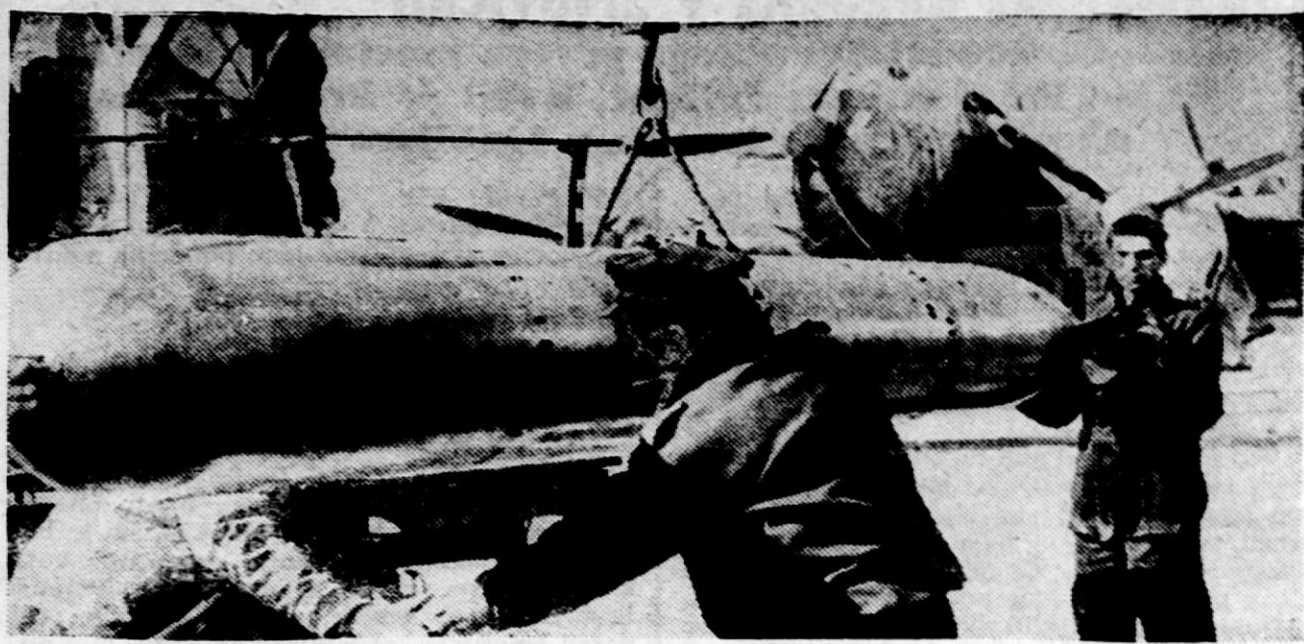
Razmah španskega ladjedelništva

Španske ladjedelnice so bile lani polno zaposlene. Razmah ladjedelništva v Španiji je vedno večji. Odslej bodo izdelovale španske ladjedelnice tudi ribiške in druge manjša ladjice. Španski Narodni zavod za industrijo je izdelal lani obširen program tudi za ladjedelništvo. Znano ladjedelniško podjetje El Cano je dobilo naročilo za štiri prekmorske parnike, štiri petrolejske ladje in dve posebni ladji za promet z Afriko. Stroški bodo znašali 678 milijonov peset. Lani je dal Narodni zavod naročilo za 18 trgovinskih ladij s skupno tonažo 70.000 ton. Gradbeni stroški bodo znašali 318.8 milijonov peset.

Lastovke se že pripravljajo na pot

Lastovke že postajajo nemirne, v njih se oglašajo skrivnostni, prastari gon. Vidimo jih kako se zbirajo proti večeru v manjših jatah, kako posedajo po brzovojnih in telefonskih žicah, kako švigajo po zraku nemirne, sledeč svojemu notranjemu glasu. Človek bi mislil, da tekmujejo med seboj tako naglo režejo zrak. Toda v resnici gre samo za pripravo na dolgo pot tja doli v južno Afriko do Madagaskarja, kjer vsako leto prezimujejo. Večji del leta preživijo lastovke tam. Njihova prava domovina je pa pri nas, tam kjer so se zvalile, kjer imajo svoja gnezda.

V prvih dneh avgusta nas lastovke vsako leto zapuste. Ko v Evropi se ni bilo nobenega človeka, ko sta kraljevala pod palmami tropičnih in subtropičnih pokrajin samo sklon in evropski nosorog, so že švigale po zraku lastovke. O tem pričajo okamenine. Med svojevrstne teorije o pticah selivkah spada tudi ta, da žene naravnih gon lastovke čez toliko stopinj zemlj-

Naravna letalskega torpeda, da bi mogli aparat odleteti takoj po alarmu

pisne širine južno od Ekvatorja, za kolikor stopinj severno od Ekvatorja žive in gnezdiijo le ljubke ptice. Samo še nekaj dni bomo slišali njihove glasove, ki so drugim krilatom znak za začetek konca velike poletne poslovnice simfonije našega ptičkega kraljestva.

Madžarska pospešuje pridelovanje sladkorne pese in tobaka

Madžarska vlada je izdala letos zelo zgodaj navodila o obveznem pridelovanju industrijskih rastlin v kmetijstvu. Predpisi, nanašajoči se na gospodarstvo 1943-44. odgovarjajo v splošnem dosedanjim. Vsak kmetovalec, ki ima nad 15 katastralnih oralov zemlje, mora pridelovati industrijske rastline na 7 % svojega polja. Za rabeinske je bila predpisana površina nekoliko skrajšana zaradi dobrega semena, ki je zdaj na razpolago. Pač je bila pa povečana površina za sladkorno peso in tobak. Kmetovalec, ki ima nad 300 oralov rodovitne zemlje, jo mora zasejati s sladkorno peso 2 %. Kmetovalci, ki imajo nad 1000 oralov rodovitne zemlje morajo pa zasadiiti s tobakom en oral.

Muslimansko romanje brez velblodov

Verni muslimani, ki so vsako leto romali iz Sirije v Palestino v sveto mesto Mekko, tudi čutijo posledice vojne. Prejšnja leta so romali udobno na hrbitih velblodov, zdaj jim je pa to onemogočeno. Pot je dolga in čeprav so velblodi v pravi pomeni besede »sladje pustinje«, rabijo vendar nekaj hrane in vode. Ker pa sedaj ni na razpolago motoriziranih prevoznih sredstev, da bi bila dolga pot do

Mekke vsaj za silo preskrbljena s krmo in vodo, nimajo muslimanski verniki za svoje romanje več na razpolago velblodov. Peš pa najbrže ne bodo romali, vsaj mnogi ne, ker je pot predolga in prenaporna.

Angliji primanjkuje prasičev

»Times« procjajo, da je nazadovol uvoz krme v Anglijo od 8.5 milijonov ton pred vojno na 1.3 milijone leta 1942-43. Posledica tega je bila, da se je število goveje živine občutno skrčilo. Isto velja za prasiče, ki se je njih število skrčilo za dobro polovico, namreč za nad 2 milijona. Stavilo ovac se je skrčilo samo za 17.8 %, toda pred vojno je imela Anglija s severno Irsko blizu 27 milijonov ovac, tako da je nazadovol njih število za 5 milijonov. Tudi število perutnine se je znižalo za 24.2 %.

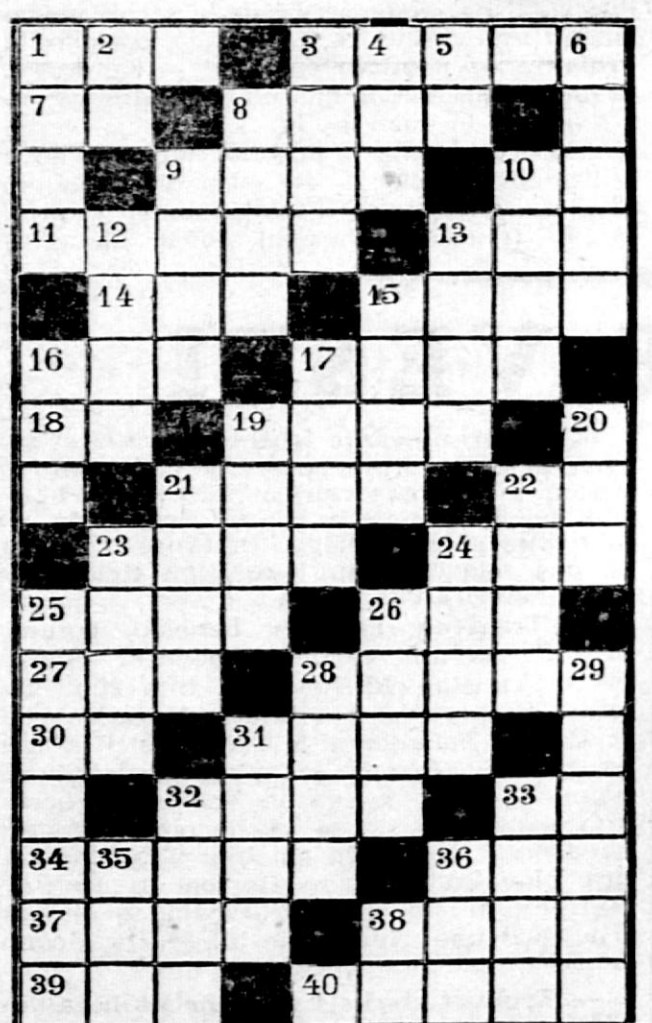
Čuden spaček

V občinski bolnici v Harsovi v severni Dobrudži je porodila Stana Ilijanova čudno spačenega otroka. Od nog do prsnega koša je otrokovo telesce povsem normalno, iz prsnega koša mu pa raste štiri roke. Poleg tega ima spaček dve glavi, ki kažeta vse znake normalne človeške glave. Vprašanje je seveda, če bo ostal ta spaček pri življenju.

Dobra sadna letina v Rumuniji

Po zadnji cenitvi pričakujejo v Rumuniji letos zelo dobro sadno letino. Rumunija ima 25 tovarn za konzerve, in te bodo zadostovale za predelavo sadja v marmelado, kompote in sadne soke. Rumunija bo imela letos na razpolago okrog 400 vagonov sadnih sokov.

Križanka št. 106

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. gozdna rast, 3. pojem iz vsigeja računstva, 7. ena najvažnejših črt v prostoru, 8. pritok Donave, 9. pogoj poštnega življenja, 10. predlog, 11. borilnica, igrišče, 13. nagel, silen udarec, pretres, 14. čutni

organ, 15. posebno stanje vode, 16. žuželka, 17. pravilčno, bajno gozdno bitje, 18. podredni veznik, 19. plene, pasma, rod, 21. del drevesa, 22. oblika pomožnega glagola, 23. naselbina pod severozapadnim koncem Pohorja, 24. plod, pridelek, 25. čistilo sredstvo, 26. šahovska smrt, 27. ruska reka, 28. utežna enota za drago kamenje, 30. veznik, 31. kmečko orodje, 32. vlaga, mokrota, 33. dalmatinska vprašalnica, 34. hrib pri Beogradu, 36. del strehe, 37. potem, zatem, 38. ne včas in ne njihova, 39. ime filmske igralkice Mirande, 40. ima vsaka stvar in vsako bitje.

Navpično: 1. prevladujoči okus, 2. izredna karta, 3. nevestin ponos, 4. moško ime, 5. predlog, 6. stoječa voda, 8. krma, 9. utežna enota, 10. jutranji svet, 12. padavina, 13. zabavna zgodba, humor, 15. italijansko mesto, 16. pesem, 17. vezba, naloga, 19. odprtina, večja špranja, 20. sorodnik, 21. znanost, nauk, 22. večji skupina ptic, 23. računirano življenje, 24. svetopisemska oseba, židovsko žensko ime, 25. pevski glasovi, 26. gnotna, množica, 28. preprosto, zaslon bivališče, 29. geometrični lik, 31. del voza, 32. ime slovite volunke iz prejšnje svetovne vojne (v filmu jo je igrala Grete Garbo), 33. posoda za pitje (množina), 35. naselbina, 36. tatarski poglavar, 38. medmet.

RESITEV KRIŽANKE ST. 105

Vodoravno: 1. polom, 4. zlog, 6. silva, 8. ej, 10. Ural, 11. osel, 12. Er, 13. čeber, 16. Aron, 17. omilka, 20. Ararat, 23. imenik, 26. para, 27. ogolitev, 28. rosa, 29. otoček, 31. etapen, 33. ponos, 35. Orel, 36. enalka, 39. as, 40. Ezop, 41. Jošt, 42. ah, 43. salom, 44. isti, 45. Azana.

Navpično: 1. peč, 2. oje, 3. Mura, 4. zlatokopi, 5. gonitelj, 6. slon, 7. nek, 8. arc, 14. baron, 15. Erato, 18. miren, 19. škona, 21. roč, 22. age, 24. met, 25. Eva, 30. osem, 32. peta, 33. pas, 34. osa, 37. kan, 38. oba.

P. G. WODEHOUSE:

Mala Pepita

Humorističen roman

Kakor bi trenil, sem imel prste na električnem stikalu, in soba se je pogreznila v temo.

Ob vratih je bil stol. Zgrabil sem ga in ga zalutal v tisto stran, kjer je stal Buck; nato sem z adenski odskočil, odprl vrata, jih silovito zaloputnil in zbežal.

Bežal pa nisem brez cilja, kajti namenjen sem bil v pisarno. Ta je ležala, kakor sem že povedal, v prvem nadstropju, in okno ji je gledalo na pas trate, ki je segal do gozda. Padec iz take višine bi bil morda neprijeten, a spomnil sem se, da je nedaleč od okna pričvrščena k zidu žleznica cev; vse-kako pa je bil moj položaj tak, da me nekaj bunk ali prask ni smelo ostrašiti. Prav nič si nisem prikrival, da sem v pretetih škripcih. Tisti mah, ko bi Buck končal svoj obhod po hiši in se prepiral, da Ogdena ni, je bilo zanesljivo pričakovati, da bo umaknil zaščito, ki mi jo je zdaj že izkazoval, ker me je potreboval za vodnika; potem se je morala vsa jeza razočaranih razbojnikov obrniti proti meni, in težko je bilo misliti, da bi jih ozirali na lastno varnost udarili. Če je kdaj kak človek jasno videl,

kaj ga čaka, sem videl v tistem trenutku jaz. Edina možnost rešitve je bila zame ta, da se spustim na trato in prhnem v gozd, kjer je bilo zaradi teme vsako zasledovanje nemogoče.

To je bilo treba storiti v nekaj sekundah, kajti računal sem, da ne bo trajalo daj ko toliko, pa bo Buck preskočil stol, ki sem mu ga bil vrgel pod noge, in odprl vrata.

Moje mnenje je bilo docela pravilno: baš tisti mah, ko sem stopil v pisarno, sem slišal, kako so se vrata sobe gospoda Abneya na stečaj odprla, in takoj za tem se je razleglo po vsej hiši vpitje in topot čevljev po golem tlaku. Iz pritličja so se oglašali drugi, vprašujoči kriki. Buckova tovariša sta mu očito hotela priti na pomoč, a bila sta prese-nečena in zmedena in nista vedela kaj storiti. Brez dovoljenja nista hotela zapustiti postojank, Buck pa je med svojim kričanjem spet in spet butal in ropotal sem ter tja, tako da ga nista mogla razumeti, kaj hoče.

Preden so se utegnili znajti, sem bil že v pisarni. Zaklenil sem vrata za seboj in planil k oknu.

Tedajci je nekdo poskusil odpreti vrata. Slišal sem ga, kako je srdito stresal kljuko. Razjarjeni glasovi so nekaj kričali. Brca z noge je razklala eno izmed polnil, in vrata so se jela dvigati s tečajev.

Tedaj se je menda prvič v mojem življenju zgodilo, da me je pograbil panika, slepi strah, ki uničuje vsakršno razsodnost. Z občutkom, da sem razcepljen v dvoje, sem gledal samega sebe, kako z

obtočenimi in razbolelimi prsti stresam okno, ki se noče odpreti.

XIII.

Kdor sedi v naslanjaču ter mirno in zložno pretresa kak položaj, se mu ni treba mnogo meniti za to, kako vplivata naglica in razburjenje na človekovo duha. Tak človek je hladen kritik in tako rekoč odtrgan od živga dejanja. Zato lahko jasno vidi, kaj bi se bilo v kakem slučaju moralo storiti ali s katerimi preprostimi sredstvi bi se bila dala preprečiti katastrofa.

Tako bi bil kritik tudi hitro našel izhod iz moje stiske v tistem trenutku. Saj je šlo v resnici za nekaj izredno preprostega; le jaz sem bil izgubil glavo in za hip prenehal biti razumno bitje. Rešila me je torej le sreča, ne pa prisotnost duha. Med tem, ko so se vrata po skrajnem odporu sesipala pod breami napadalcev, ki so prihajali od zunaj, so moji prsti, ki so drsali po okenskem okviru, zadeli ob spodnji zapah; tedaj sem spoznal, zakaj nisem mogel odpreti.

Vzdignil sem zapah in odprl okno. V sobo je planil leden veter, ki je prinesel s seboj oblak snežink. Vzpel sem se na okensko polico, prav tisti mah, ko je vresk in polom za mojim hrbtom naznanil, da so vrata odnehal.

Sneg, ki je ležal na polici, mi je premakal kojena, ko sem se spuščal ven in se pripravljal, da bi odskočil. V sobi se je začel glušeč vzbuh, in hkratu me je nekaj takisto čudno udarilo v ramo, kakor bi se me dotaknilo razbeljeno železo. Od bolečine sem zavpil, izgubil ravnotežje in padel.